PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

NOVADNIEKS

● SESTDIENA, 2002. GADA 2. FEBRUĀRIS ● Nr. 9 (7254) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,24

Uzmanību lasītājiem!

Laikrakstu «Novadnieks» 2002. gada martam un pārējiem mēnešiem visās pasta nodaļās un pie lauku pastniekiem var pasūtīt līdz 25. februārim (ieskaitot).

Abonējiet savu avīzi un piedalieties marta balvu izlozē!

PRESES KONFERENCE

Visi pilsoņi likuma priekšā ir vienlīdzīgi

25. janvārī Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga aicināja uz tikšanos Rīgas pilī reģionālo masu saziņas līdzekļu žurnālistus, lai paustu savu nostāju valsts valodas jautājumā, par grozījumu nepieciešamību vēlēšanu likumā un atbildēja uz žurnālistu jautājumiem.

Prezidente izskaidroja grozījumu nepieciešamību vēlēšanu likumā, jo tajā ir ierobežojumi, kas liedz visiem pilsoņiem piedalīties vēlēšanās. Patreiz vēlēšanu likums aizliedz par deputāta kandidātu pieteikt personu, kas neprot valsts valodu atbilstoši augstākajai pakāpei. Tas nozīmē, ka tiek ierobežotas tiesības valsts pilsoņiem, kuri nav beiguši skolu ar latviešu mācībvalodu, jo viņiem tiek izvirzīti papildus noteikumi — jāuzrāda dokuments, kas apliecina valsts valodas prasmi. Šī prasība vēlēšanu likumā ir pretrunā ar Satversmes 4. pantu, kur norādīts vienīgais ierobežojums — jābūt vecākam par divdesmit vienu gadu. Prasība deputāta kandidātam uzrādīt valsts valodas prasmes apliecinošu dokumentu ir pretrunā arī ar starptautiski pieņemtām demokrātiskām normām. «Ja tu esi pilsonis un esi izpildījis tās prasības, kas pilsoņiem noteiktas, vēlreiz to nav jāpierāda, lai piedalītos vēlēšanās,» teica prezidente.

Savu ierosinājumu atcelt vēlēšanu likumā prasību deputātiem prast latviešu valodu augstākajā līmenī Vaira Vīķe-Freiberga pamato ar strīdīgās normas nedemokrātiskumu, pilsoņu diskrimināciju, kas var liegt Latvijai iestāties Eiropas Savienībā un NATO aliansē. Tas ir svarīgs jautājums, kas valstī būtu jāsakārto līdz 8. Saeimas vēlēšanām un novembrim, kad Prāgā lems, kuras valstis uzņems NATO.

Nevēlēšanās pieņemt un pievienoties demokrātiskām normām, kas valda NATO aliansē un Eiropā, parāda, ka Latvijā pastāv aizspriedumi pret zināmām iedzīvotāju grupām. Nepieciešamība grozīt vēlēšanu likumu apliecināta arī ASV Valsts sekretāra vietnieka Ričarda Armitedža vēstulē Ārlietu ministrijai.

— Jūs visi man esat tuvi un dārgi, un es mīlu jūs visus, — mīļie, labie Latgales cilvēki, — teica Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. Prezidente bija līdz sirds dziļumiem aizkustināta un emocionāli saviļņota par Preiļu rajona iedzīvotāju viņai veltīto atzinību un uzticību, «Novadnieka» rīkotajā aptaujā «Gada cilvēks 2001», izvirzot viņu pirmajā vietā.

Apliecinājuma rakstu par «Gada cilvēks 2001» titula piešķiršanu Vairai Vīķei-Freibergai pasniedza laikraksta «Novadnieks» redaktore Tamāra Elste. Viņa uzsvēra, ka starp ordeņiem, medaļām un citiem apbalvojumiem, ar ko novērtēts Valsts prezidentes ieguldījums dažādās jomās, šis ir visvienkāršākais, tomēr nācis no sirds. Uz šī apbalvojuma nav prominentu personu parakstu un augsti stāvošu organizāciju zīmognospiedumu, tomēr tajā jūtama Preiļu rajona iedzīvotāju — skolēnu, skolotāju, ārstu, zemnieku, uzņēmēju dziļā cieņa un uzticēšanās Prezidentei. Pušķi no antūrijām, orhidejām, kallām, tulpēm un citiem ziediem pēc «Novadnieka» pasūtījuma gatavoja ziedu salons «Astra».

Foto: M.Rukosujevs

NATO dalībvalstīs pastāv galvenās vērtības: brīvība, demokrātija, vienotība. Lai iestātos šajā kopībā, Latvijai ir jāpierāda, ka tā šīm vērtībām atbilst, gatava respektēt un pielāgot savu likumdošanu ne tikai vārdos, bet arī darbos.

Līdzīgi ir ar Eiropas Savienību, kura piecdesmit gadu garumā ir paplašinājusies un ar grūtībām integrējusi katru valsti. Latvija pieder Eiropai, tai jāatgriežas savā vietā un jāpierāda, ka varam nostāties blakus citām demokrātiskām valstīm.

Ar grozījumiem vēlēšanu likumā latviešu valodas statuss nemainīsies. Valsts valoda jāprot, deputātam tajā jārunā. To nosaka pilsonības likums, to nosaka valodas likums, Saeimas Kārtības rullis, valsts valoda nostiprināta Satversmes 4. pantā. «Mums ir viena valoda — latviešu valoda. Punkts,» teica prezidente, piebilstot, ka neviens Latvijai nav prasījis mainīt valodas likumu. Ir runa tikai par liekām vēlēšanu likuma prasībām.

Valsts prezidente pārmeta Latvijas valdošās koalīcijas politiķiem atbildības trūkumu, apspriežot valsts valodas lietošanas jautājumus. Viņa atzīmēja, ka no deputātiem bija gaidījusi citu attieksmi, pamatojot nepieciešamību veikt grozījumus vēlēšanu likumā un bija cerējusi, ka politiķi apzināsies valsts saistības, virzoties uz NATO. Politiķi ir nevietā satraukušies par valsts valodas nākotni, aizmirstot būtību, atzīmēja prezidente. Frakcijas baidās riskēt, jo tuvojas 8. Saeimas vēlēšanas. Lai noturētu vēlētāju, koalīcijas rada ažiotāžu, ka tautai prasa atsacīties no valsts valodas kā sarunvalodas Saeimā un nu katra partija būs tā, kas cīnīsies par valodas saglabāšanu un iecels to saulītē. Bet iedziļinoties tā tas nav. Visi pilsoņi likuma priekšā ir vienādi un par grozījumu nepieciešamību demokrātijas un valsts tālākās attīstības labā jāizskaidro sabiedrībai tieši tagad, kad veidojam integrētu sabiedrību, esam atvērti citām kultūrām, esam gatavi pildīt solījumus, slēdzot EDSO misiju Latvijā.

❒❒❒

Preses konferences noslēgumā prezidentes preses sekretāre Aiva Rozenberga pieteica «Novadnieku», paziņojuma, ka Preiļu rajona iedzīvotāji aptaujā «Gada cilvēks 2001» par gada cilvēku valstī atzina prezidenti.

Tamāra Elste

ZIŅAS

Pašvaldību sadarbības apvienība «Viduslatgale» veidos kopīgas iestādes

31. janvārī Riebiņos notika pašvaldību sadarbības apvienības «Viduslatgale» padomes sēde. Tajā piedalījās Riebiņu pagasta, kas šī gada pirmajos trijos mēnešos ir apvienības prezidējošā pašvaldība, Rušonas, Silajāņu, Sīļukalna pagasta un Rēzeknes rajona Feimaņu pagasta padomju priekšsēdētāji un plānotāji. Padomes aicinājumam bija atsaukušies un sēdē piedalījās arī Stabulnieku un Galēnu pašvaldību vadītāji.

Kā «Novadnieku» informēja pašvaldību sadarbības apvienības «Viduslatgale» aģentūras koordinatore Ingrīda Bernāne, sēdē tika apspriests sadarbības līgums par kopīgu iestāžu izveidošanu. Panākta vienošanās, ka «Viduslatgales» pagasti varētu izmantot viena jurista pakalpojumus, kā arī izveidot vienu administratīvo komisiju. Perspektīvā tiek plānots izveidot arī vienotu sociālo dienestu un ierīkot sociālo māju vecajiem ļaudīm. Šo ideju atbalsta arī Stabulnieku un Galēnu pagastu vadītāji, lai gan šīs pašvaldības pagaidām vēl nav pievienojušās sadarbības apvienībai «Viduslatgale», kas darbojas jau no pagājušā gada septembra.

I.Bernāne pastāstīja, ka tuvākais uzdevums ir papildināt un uzlabot sadarbības projektu pirms iesniegšanas Administratīvi teritoriālās reformas padomē. Sadarbības projektā tiek uzsvērts tas, ka «Viduslatgalē», atšķirībā no jau esošajiem novadiem Preiļu rajonā, darbosies tikai lauku pašvaldības, kas ir līdzvērtīgas infrastruktūras, dzīves līmeņa un budžeta ziņā.

Studentu organizācijas «OLNA» apbalvo jaunos mākslinieku

Organizācija Līvānu novada attīstībai (OLNA) sadarbībā ar sabiedrisko organizāciju «Savstarpējās palīdzības sabiedrība» un Līvānu mākslas skolu pirmdien Līvānu ģimnāzijā un Jaunsilavu pamatskolā pasniedza diplomus un dāvanas labdarības pasākuma «Saulgrieži» ietvaros rīkotās izstādes dalībniekiem. Pasākums notika Rīgā un bija veltīts invalīdiem, daudzbērnu ģimenēm un vecajiem ļaudīm, tajā ar saviem darbiem piedalījās arī talantīgi bērni un jaunieši no Līvānu novada. Kā pastāstīja OLNA valdes priekšsēdētāja Ilona Vindule, diplomus un dāvanas saņēma Raivis Čivčs, Dana Grišičenko, Laura Grāvele, Māris Iesalnieks, Egija Jēkabsone, Andris Rinalds Kozulis, Laura Laurinoviča, Laura Leimane, Zane Markote, Evija Pastare, Ilona Solovjova un Madara Upeniece.

Vakarskola iekārtojas plašākās telpās

Preiļu rajona vakara (maiņu) vidusskola pārceļas uz plašākām telpām. Tās atrodas otrajā stāvā ēkā, kurā vakarskola darbojās līdz šim, un skolas adrese Preiļos, Celtnieku ielā 2 nemainās.

Skolas vajadzībām par rajona budžeta līdzekļiem tiek īrētas telpas ēkā, kas pieder SIA «Preiļu celtnieks». Kā informēja skolas direktore Klaudija Zarāne, nepieciešamību pēc paplašināšanas radījis tas, ka audzēkņu skaits nemitīgi palielinās. Šajā mācību gadā tas ir vislielākais — 170. Pagājušajā gadā skolā mācījās 153, bet aizpērn — 133 audzēkņi. Šogad 12. klasē ir tik daudz audzēkņu, ka nācies atvērt četras paralēlklases. Lielo audzēkņu pieplūdumu direktore izskaidro ar to, ka jaunieši arodskolās neiegūst pilnu vidējo izglītību. Jaunajā vietā vakarskolai paredzēti seši mācību kabineti, kā arī plašs datorkabinets. Būs iespēja vienā no starptelpām iekārtot laboratoriju fizikas un ķīmijas vajadzībām. Vairāk vietas paredzēts bibliotēkai, blakus tai iekārtos nelielu lasītavu. Tāpat būs arī kabineti direktorei un skolotājiem.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Repšes partija līderos

Ja Saeimas vēlēšanas notiktu šomēnes, pārliecinošu uzvaru ar 17,3% balsu tajās būtu guvusi Einara Repšes topošā partija «Jaunais laiks», bet LSDSP, kas līdz šim bijusi starp reitingu līderiem, ar 6,2% vēlētāju atbalstu būtu tikai sestajā vietā. Šādus rezultātus rāda aptauja, ko janvārī veikusi pētījumu firma «Latvijas fakti». Otrajā vietā ir «Latvijas ceļš» (10,4%), trešajā PCTVL ar 10% vēlētāju balsu, ceturtajā TB/LNNK ar 9,6% vēlētāju balsu, piektā vieta Tautas partijai — 6,3%, sestie sociāldemokrāti ar 6,2% vēlētāju balsu. Divus iepriekšējos gadus partiju retingus pēc valdības pasūtījumu veidoja firma SKDS. Tās aptaujās sociāldemokrātu reitings vēl iepriekšējos mēnešos bija 12-13%, tātad divreiz vairāk nekā rāda «Latvijas faktu» aptauja. Cita firma, citi reitingi, bet kam ir taisnība? Taisnību nodrošinās vēlēšanu rezultāti un nekas cits.

Nemainīgi pirmā populārāko politiķu un valsts amatpersonu sarakstā ir Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, aiz kuras seko Einars Repše un Saeimas priekšsēdētājs Jānis Straume.

Ierobežos alkohola tirdzniecību

Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija trešdien Alkohola aprites likumā ierosināja noteikt, ka visā Latvijas teritorijā laikā no pusnakts līdz pukstens 10 rītā ir aizliegta alkohola tirdzniecība. Likumdošana jau divarpus gadus pašvaldībām atļauj noteikt alkohola ierobežojumu savās teritorijās. Pašlaik alkoholu naktīs netirgo Jelgavā, Valmierā un Aizputē. Grādīgo dzērienu ražotāji un tirgotāji ir vienīgie, kuri iebilst pret alkohola tirdzniecību naktīs.

Dolāra rekords Latvijā

Nedēļas sākumā dolāra vērtība sasniedza 0,648 latu līmeni. Tas ir dolāra rekords Latvijā. No trešdienas lata vērtība Latvijas starpbanku tirgū pieauga attiecībā pret ASV dolāru — trešdien dolāra vērtība 0,6461 latu līmenī, ceturtdien — 0,6448, vakar — 0,644.

Samazinās «Lattelekom» abonentu skaits

Pēc Latvijas telekomunikāciju asociācijas ziņām «Lattelekom» abonentu skaits samazinājies par 10 000 un pašlaik ir 725 000 lietotāju. Toties mobilo sakaru operatoru abonentu skaits pieaug ar katru gadu. 1998. gadā mobilo sakaru operatoriem bija 280 000 abonentu, 2000. gadā — 396 000, 2001. gada beigās — jau 533 000. No tiem LMT ir ieguvis aptuveni 354 000 klientu, «Tele 2» — 180 000 mobilo telefonu lietotāju.

Februārī sola siltu laiku

Sinoptiķi paredz, ka februāra pirmā dekāde paredzama silta — gaisa temperatūra naktī no mīnus 4 grādiem līdz plus 1, bet dienas vidējā temperatūra paredzama vismaz plus 3 grādi. Tikai mēneša otrajā dekādē varētu kļūt aukstāks — naktīs līdz mīnus 5 līdz 10 grādi zem nulles, bet dienā no mīnus 2 līdz mīnus 7 grādiem. Neiztikšot arī bez nokrišņiem — būs gan gan slapjš sniegs, gan lietus.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «Novadnieks. Redakcija».
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei), 1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

INFORMĀCIJA

«Jācenšas arī ļoti nepatīkamas domas izdomāt līdz galam un jāizdara pareizi secinājumi»
U.Ģērmanis

PREIĻU RAJONA PADOMĒ

23. janvārī notikušās Preiļu rajona padomes kārtējās sēdes materiālu izklāsta turpinājums. *Sākums 30. janvāra numurā.*

Par psiholoģiskās palīdzības centra nolikumu

Apstiprināts Preiļu rajona padomes izglītības pārvaldes psiholoģiskās palīdzības centra nolikums. Psiholoģiskās palīdzības centra mērķis ir nodrošināt iespēju saņemt psihologa, logopēda pakalpojumus katram skolēnam, viņu vecākiem un pedagogiem visu psiholoģisko un logopēdisko problēmu gadījumos.

Psiholoģiskās palīdzības centra finansēšanas avoti būs valsts mērķdotācijas, rajona padomes, pašvaldību padomju un domju finansējums, kā arī fizisko un juridisko personu iemaksas un ziedojumi. Izglītības pārvaldes vadītājs A.Zagorskis informēja padomes locekļus, ka psiholoģiskā centra finansēšanai nepieciešamo līdzekļu daļu novirza Priekuļu un Vārkavas pamatskola, Rudzātu vidusskola, Ārdavas, Jaunsilavu, Silajāņu pamatskola, Vārkavas vidusskola, Pelēču, Gailīšu pamatskola, Preiļu rajona vakara (maiņu) neklātienes vidusskola, Vanagu, Sīļukalna, Salas, Sutru, Jersikas un Rušonas pamatskola.

Centra uzdevumi ir ne tikai organizēt konsultācijas visiem interesentiem, bet arī veikt bērnu un jauniešu psiholoģisko izpēti un diagnostiku, veikt sociālpsiholoģiskās vides izpēti, organizēt lekcijas un seminārus vecākiem un skolotājiem, izstrādāt bērna psihiskās attīstības korekcijas pamatprincipus un ieteikumus, sniegt atbalstu ģimenēm, bērniem un pedagogiem atklātas un slēptas vardarbības gadījumos, organizēt grupu sociālpsiholoģiskos treniņus, veikt pētnieciskus darbus un daudz ko citu.

Par darba samaksas kārtību komisijām un padomēm

Nolemts, ka darba samaksa privatizācijas komisijai notiek atbilstoši nolikumam «Par Preiļu rajona privatizācijas komisijas darbības finansēšanas kārtību». Darba samaksa privatizācijas fonda padomei notiek saskaņā ar Preiļu rajona padomes apstiprināto privatizācijas fonda padomes līdzekļu izlietošanas programmu. Dotāciju sadales un licencēšanas komisijai darba samaksa notiek saskaņā ar padomes apstiprināto nerentablo autobusu maršrutu dotēšanai paredzēto līdekļu izlietošanas tāmi. Darba samaksa ceļu (ielu) fonda padomei notiek saskaņā ar Preiļu rajona padomes apstiprināto ceļu (ielu) fonda līdzekļu izlietošanas tāmi. Ārkārtējo situāciju operatīvajai komisijai maksās saskaņā ar rajona padomes apstiprināto ārkārtējo situāciju komisijas līdzekļu izlietošanas tāmi, bet vēlēšanu komisijai — saskaņā ar vēlēšanu komisijas izdevumu tāmi.

Noteikts, ka maksimāli pieļaujamais darba stundu skaits padomēm un komisijām būs 20 stundas mēnesī. Darba laika uzskaiti veiks attiecīgās komisijas vai padomes vadītājs, bet apstiprinās izpilddirektors.

Piešķir līdzekļus

Izskatīts Jersikas pagasta padomes priekšsēdētājas M.Spūles iesniegums par līdzekļu piešķiršanu Jersikas bērnu un jauniešu centra uzturēšanai. No rajona padomes rezerves fonda jersikiešiem datortehnikas iegādei piešķirti 300 lati.

Maksās pašdarbības pulciņu vadītājiem

Padomes sēdē izskatītas LR Kultūras ministrijas un valsts kultūras inspektores Preiļu rajonā E.Brovackas vēstules par valsts mērķdotāciju sadali rajona mākslinieciskās pašdarbības pulciņu vadītāju darba samaksai. Saskaņā ar Saeimā pieņemto likumu «Par valsts budžetu 2002. gadam» no valsts mērķdotācijas līdzekļiem Preiļu rajonā tiks apmaksāts sekojošu kolektīvu vadītāju darbs. Viena slodze — 105,61 lats.

■ Preiļu rajona skolotāju kora diriģentiem E.Znutiņam — 1,5 slodzes, A.Vucānam — 1 slodze.

■ Preiļu deju kopas «Talderi» un rajona deju kolektīvu vadītājai S.Kurtiņai — 1 slodze.

■ Aglonas bazilikas kora diriģentei I.Lazdānei — 1 slodze.

■ Līvānu novada bērnu folkloras kopas «Ceiruleits» vadītājai A.Kārklei — 1 slodze.

■ Līvānu novada drāmas kolektīva vadītājai R.Livmanei, Līvānu tautas deju ansambļa «Silava» vadītājam A.Usāram, Preiļu novada folkloras kopas «Leiči» vadītājam R.Kairānam, Saunas etnogrāfiskā ansambļa «Naktineica» vadītājam J.Teilānam, Preiļu Valsts ģimnāzijas jauniešu deju kolektīva vadītājai I.Brokai un jauniešu deju kopas «Gaida» vadītājai G.Ivanovai — 0,5 slodzes katram. Pavisam no valsts līdzekļiem rajonā apmaksās 8,5 kolektīvu vadītāju slodzes.

Apstiprina izsoles rezultātus

Rajona padome apstiprināja leduspagraba Preiļos, Liepu ielā 18 un tam piesaistītā zemes gabala izsoles rezultātus. Leduspagrabs izsolē pārdots par 510 latiem, no kuriem zemes vērtība ir 306 lati, bet būves vērtība — 204 lati. Ar jauno īpašnieku Marianu Urču rajona padome slēgs pirkuma pārdevuma līgumu.

Piešķirts politiski represētās personas statuss

Pieņemts lēmums par politiski represētās personas statusa piešķiršanu Līvānu iedzīvotājai Lidijai Šimkus.

Par Preiļu rajona uzņēmējcentru

Sakarā ar to, ka bezpeļņas organizācija valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību «Reģionu attīstība» ir atbalstījusi Preiļu rajona padomes projektu «Preiļu rajona uzņēmējcentra izveidošana» un, pamatojoties uz 2001. gada 5. oktobrī noslēgto līgumu, ir piešķīrusi līdzekļus 5000 latu apmērā uzņēmējcentra tehnikas un aprīkojuma iegādei, rajona padome nolēma izveidot Preiļu rajona uzņēmējcentru (adrese: Preiļi, Raiņa bulvārī 19). Apstiprināts arī centra nolikums.

Uzņēmējcentrs tiek veidots, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību rajonā. Tas darbosies rajona padomes uzraudzībā un tiks finansēts no Preiļu rajona padomes budžeta līdzekļiem apstiprinātās tāmes ietvaros. Centra uzdevumi — sniegt konsultācijas un informāciju mazo un vidējo uzņēmumu attīstības atbalstam, organizēt uzņēmēju apmācības, rīkot seminārus, konferences, veidot datu bāzi, paverot iespēju uzņēmējiem saņemt drošu un daudzpusīgu informāciju par uzņēmējdarbību, izstrādāt projektus un biznesa plānus, koordinēt sadarbību ar citu pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta centriem un ārvalstu sadarbības partneriem u.c.

Par trakumsērgu

Pamatojoties uz Pārtikas un veterinārā dienesta Preiļu pārvaldes iesniegumu par to, ka trakumsērgas profilakses pasākumi ir veikti un turpmā[illegible]kie saslimšanas uzliesmojumi nav konstatēti, rajona padome nolēma izbeigt lēmuma par trakumsērgas profilaksi un likvidāciju Līvānu novada Rožupes pagastā un Preiļu novada Aizkalnes pagasta centrā darbību.

Sakarā ar to, ka konstatēta lapsas saslimšana ar trakumsērgu, par slimības skarto punktu noteikta Preiļu novada Preiļu pagasta centra «Lielo Urču» S.Borbaļa māju teritorija.

Apdraudētā teritorija saslimšanā ar trakumsērgu ir Preiļu novada Preiļu pagasta centra apdzīvotās vietas — Gavari, Štolderi, Placinski, Jaunsaimnieki, Krapišķu[illegible]ki, Korsikova un Preiļu novada Aizkalnes pagasta centra apdzīvotās vietas — Daugavieši, Sparāni, Ročāni, Kudļi, Bloki un II Pīzeļi.

Atsaka Jēkabpils autobusu parkam

Sakarā ar to, ka Preiļu rajona padome ir ņēmusi aizdevumu Valsts kasē pašvaldību ceļu būvdarbu apmaksai 92 707 latu apmērā, atteikts iedalīt līdzekļus Jēkabpils rajona bezpeļņas uzņēmumam «Jēkabpils autobusu parks» 5 procentu apmērā no mērķdotācijas pašvaldību autoceļiem.

Par internātu audzinātāju atalgojumu

Rajona padomes locekļi nolēma pilnībā finansēt rajona izglītības iestāžu internātu audzinātāju un sociālo pedagogu darbu no valsts budžeta mērķdotācijas pedagogu algām līdz 2002. gada 31. maijam.

Pēc Preiļu rajona padomes sēdes materiāliem sagatavoja L.Kirillova

«NOVADNIEKA» BALVA, REDAKCIJAS SLEJA

Valsts valodu iemācījās no «Novadnieka»

Lai raksturotu balvu, ko gada abonentu izlozē saņēma viena no «Novadnieka» lasītājām — preiliete **Svetlana Krupko,** to vislabāk salīdzināt ar tādu lielu āra putekļu sūcēju. Uzņēmuma «Celmeņi ASK» dāvinātā balva — lapu pūtējs savācējs ir ar elektrību darbināma iekārta, kas atvieglo mājas apkārtnes un tās teritorijas uzkopšanas darbus. Šo iekārtu var izmantot sētnieka slotas vietā, nopūšot gružus smiltis no trotuāra, vai to raušanai čupiņās. Ar šo rīku var savākt lapas un smalki nopļautu mauriņa zāli.

Ka loterija ir pārsteigumu un nejaušību pilna laimes spēle, par to «Novadnieka» rīkotajā Preses ballē varēja pārliecināties ikviens tās ciemiņš. Kad tika izlozēts uzņēmuma «Celmeņi ASK» dāvinātais lapu pūtējs savācējs, un izlozes vadītājs nolasīja laimīgā vinnētāja vārdu, visvairāk pārsteigti jutās dāvinātāji. Balvas saņēmēja izrādījās Svetlana Krupko, SIA «Saltupe» līdzīpašniece. Abi uzņēmumi darbojas zem viena jumta, kur «Celmeņi ASK» īrē telpas no «Saltupes».

Ierādusies «Novadnieka» redakcijā pēc balvas, Svetlana Krupko stāstīja, ka par vinnestu uzzinājusi nākošajā rītā pēc Preses balles. Pašai Svetlanai prāts uz ballēm pašlaik nenesas. Viņa skumst un smagi pārdzīvo par savu tēvu, kuram uzbrukusi ļauna slimība. Bez tam tētis, tāpat kā mamma un Svetlanas vecākais dēls Viktors dzīvo tālu, Baltkrievijā, un viņa šajā tuviniekiem smagajā laikā nevar būt kopā ar saviem mīļajiem.

Kādreiz pirms gadiem, viss likās vienkārši. Viņai, jauniņai baltkrievu sādžas meitenei, gribējās tikt tālāk no mājām, redzēt plašo pasauli, Latviju, par kuru bija dzirdēts tik daudz laba. Svetlana devās uz šejieni, iestājās arodskolā Mālpilī, kurā tolaik gatavoja speciālistus meliorācijas darbiem. To arī pabeidza un ar norīkojumu devās darbā uz Līvāniem. Pēc septiņiem gadiem viņa pārcēlās uz Preiļiem, un jau kopš 1984. gada šo pilsētu sauc par savējo. Kad valstī politisko iekārtu pārmaiņas rezultātā citāda kļuva ekonomika, arī plašā meliorācijas saimniecība mainīja piederību un no valsts pārvaldījuma nokļuva privātīpašumā. Svetlana Krupko kopīgi ar vēl dažiem meliorācijas speciālistiem nodibināja SIA «Saltupe», kas vēl joprojām nav mainījusi iesāktās darbības profilu. Arī pašlaik uzņēmums veic meliorācijas darbus zemnieku saimniecībās.

Uzņēmumam pieder ekskavatori, traktori, buldozeri, greideris, automašīna ar celtni. Ziemas mēnešos, kad meliorācijas darbi nav veicami, «Saltupē» nodarbināti 10-12 strādnieki, bet vasarā šeit darbs ir 20-25 dažāda profila mehanizatoriem. Aukstajos mēnešos notiek tehnikas remonts, bez tam ar firmu daži rajona pagasti noslēguši līgumus par ceļu uzturēšanu.

Tā nu Svetlana iegrimusi darbos un pienākumos, kā koks ar saknēm iesakņojusies Latvijā. Arī ģimeni viņa nodibināja šeit. Vīrs Viktors strādā par autovadītāju, meita pavasarī absolvēs Preiļu 2. vidusskolu. Tā sanāca, ka dēlēns Viktors pēc šeit pabeigtām trijām klasēm pārcēlās uz dzīvi pie vecvecākiem Baltkrievijā. Pēc tam sākās tik krasas pārmaiņas valsts dzīvē, ka puisēnu likās drošāk atstāt viņam jau pierastajā vidē. Vēlāk atpakaļceļš kļuva grūts un sarežģīts, jo vairāk tāpēc, ka ģimene kavējās izlemt par valsts pilsonības pieņemšanu. Tagad Viktors ir kā stiprais atbālsts un mierinājums vecmammai un vectēvam. Katru gadu viņš pa mēnesim ciemojas Preiļos pie mātes, satiek bijušos bērnības draugus. Ko tur slēpt, šejienes dzīve viņam liekoties svešāda. Toties Svetlanas māte, kad vēl bijusi jaunāka un ciemojusies pie meitas Latvijā, bijusi sajūsmā un pārliecībā, ka, šeit dzīvojot, būtu kļuvusi par miljonāri.

Svetlana stāsta, ka vecāki mītot lielā ciemā Brestas tuvumā. Katram pie mājām pa 30 simtdaļām zemes, ne vairāk. Katram sava saimniecība ar vienu vai vairākām govīm. Arī tagad, tāpat kā patriarhālajā senatnē, kopīga ganīšana. Rītā gani, šis darbs pēc kārtas darāms pārstāvim no katras mājas, savācot savu uzraugāmo pulku. Dienvidū arī govīm esot savs pusdienlaiks, vismaz divas stundas, kad tās atgriežoties savās sētās uz slaukšanu. Vietējā veikaliņā nopērkamas divu šķirņu, bet rajona centrā — vismaz desmit nosaukumu desas. Mātei esot 15 latus liela pensija. Toties baltkrievu valdība pensionāriem izrādot dažādu pretimnākšanu. Atlaides zāļu iegādē,

● **«Novadnieka» uzcītīgā lasīšana Svetlanai Krupko nesusi dubultlabumu. Viņa ar avīzes palīdzību teicami iemācījusies latviešu valodu un piedevām saņēmusi dāvanu — lapu pūtēju un savācēju.** Foto: M.Rukosujevs

samaksā par elektrību, gāzi, transporta pakalpojumiem.

Daudzas Baltkrievijā ražotas preces joprojām izceļas ar izturīgumu un pamatīgumu, kā arī ar dabiskumu, sevišķi apavi, salīdzinot ar mūsu tirgos piedāvātajiem no presēta papīra, porolona un dermantīna tapušiem brīnumiem. Līdz ar to savs pircēju kontingents ir veikalam, kurš saucas «Baltkrievijas preces» un kas arī pieder SIA «Saltupe». Svetlana Krupko labi pārzina, kuras baltkrievu ražotās preces Preiļos vairāk pieprasītas, un rūpējas par to piegādi.

Saruna ar Svetlanu Krupko rit latviešu valodā, viņa to teicami pārvalda. Latviski runāt iemācījos ar «Novadnieka» palīdzību, atzīstas Svetlana. Avīzi viņa abonējusi un lasījusi visus gadus, kopš vien dzīvo Preiļu rajonā. Bija jārunā ar lauku cilvēkiem par dažādām darba lietām un jautājumiem, atceras Svetlana. Par darbiem, kas vienmēr bija aprakstīti arī avīzē. Valodas apguvē pašmācības ceļā tā bijusi un arī tagad ir vislabākais skolotājs, kas palīdzējusi iegūt augstākās pakāpes novērtējumu valsts valodas pārzināšanā. Reizēm Svetlana kautrējas, uzskata, ka latviešu valodu nepārvalda visā pilnībā. Redakcijas slejas dažreiz nākoties pārlasīt divas reizes, lai saprastu. Bet tad nu gan esot skaidri pat visi zemteksti. Jā, protams, redakcijas slejas tā arī ir domātas, — gudram, uz pārdomām vedinātam lasītājam. Ja cittautietis spēj saprast šajās slejās rakstīto, tad ar viņa valodas zināšanām, nudien, viss kārtībā.

Bez tam Svetlanai ļoti patīk trešdienas intervijas, raksti par cilvēkiem, pagastu ziņas, aforismi. Nepatīk politika. Ne avīzēs, ne televīzijā, ne dzīvē. Viņa vienmēr izvēlas izklaides vai izglītojošus raidījumus. Bet uz nākošajām pašvaldību vēlēšanām tomēr ir noskaņota doties kopā ar ģimeni jau kā šīs valsts pilsoņi. Viņiem visiem trim te ir daudz draugu, svētkus iznāk svinēt gan pēc pareizticīgo, gan katoļu tradīcijām, zināmas vietējās ierašas.

Atvadoties un pateicoties par balvu, Svetlana saka, ka pirmo reizi mūžā laimējies kādā loterijā. Abu uzņēmumu: «Celmeņi ASK» un «Saltupe» pagalmā augot daudz kļavu, rudens vēji sapūšot arī lapas no blakus esošā parka. Tak jau laikam tā vajadzēja notikt, lai dāvinātāja un dāvanas saņēmēja prieks būtu abiem kopīgs.

L.Rancāne

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus katru darbdienu uzklausīsim pa tālr. 1-53-07056.

Bez komentāriem

Kas notiek ar mūsu sabiedrību, ar mūsu ģimenēm un bērniem? Godīgi sakot, bija redzams, ka šī pieredzējusī, gudrā un augstu amatu ieņemošā pedagoģe lielajā skolā atbildi no žurnālista nemaz arī negaida. Mēs runājām par vardarbību ģimenēs, par neiecietību, par atstumtību, un būtībā tas bija steidzīgs un pēc apjoma milzīgs faktu birums nevis saruna.

No septiņu gadu vecumu, tas ir, no 1. klases skolasbiedrus un pedagogus terorizē puika, kurš tagad jau nokļuvis 8. klasē. Viņa rēķinā ir piekaušana, uzbrukumi, sitieni, kniebšana, belzieni, speršana klases biedriem, zādzības no somām, no klases, līdz pat audzinātājas darba algai. Tas, — kamēr puišelis bija mazāks. Tagad viņa klasesbiedri, tostarp arī meitenes, kuras uzaugušas un savus meitenes, jaunietes uzskatus par zēniem, jauniešiem, vīriešiem veidojušas arī no šīs pastāvīgās saskarsmes ar varmāku, mājās mātēm vienaldzīgi pārstāsta skolas dienas jaunumus: viņš (varmāka klasesbiedrs) citu pēc cita uzrāva sērkociņus un meta uz visām pusēm. Mēs dzēsām, lai neuzliesmo burtnīcas un nesāk degt klase. Vienai meitenei degošais sērkociņš iemetās matos. Vecāki pārbīlī nejautā, — ko skolotājs? Šo jautājumu viņi ir uzdevuši kopš pirmajām klasēm, kad bērnu stāsti bija šādi: Viņš paķēra krēslu aiz vienas kājas un grieza ap galvu, mēs tupāmies zemē, lai netrāpa. Un līdzīgi. Vecāki no pirmajām klasēm zina, ka skolotājs — neko.

Tas ir ārprāts. Nav iedomājams. Un murgs. Kāds teiks, izlasījis šeit rakstīto. Nekas tamlīdzīgs. Ne skolotājs, ne direktors, ne policija, kas tik ierasti un bieži cilpojusi zināmo taciņu uz puikas klasi vai uz viņa mājām, neko nevar iesākt, jo likums neko līdzīgu neparedz. Nav pilngadīgs, no skolas izslēgt nevar. Speciālās audzināšanas iestādes ir tik pārpilnas, ka minētajam varonim jāstāv rindā. Viņa izklaižu pārstāsts astoņu gadu garumā būtu pietiekošs, lai aizņemtu visu šo avīzes lappusi. Bet viņa vienaudži jau šodien ir guvuši svētu pārliecību, ka vardarbība — pret zēniem un pret meitenēm — ir kaut kas tāds, kas pieļaujams un nesodāms, un absolūti iespējams. Nekas viņus nepārliecinās par pretējo.

Par minētā jaunekļa ģimeni pat nerunāsim. Runāsim par citām. Par to, kuru bērni, mazi izmisuši cilvēciņi ar savām nelaimēm pat nezina, uz kurieni iet. Iet pie seksopatoloģes, jo, izrādās, viņa neuzdod skaļus jautājumus un nelasa morāli, bet ir ar mieru pretī paņemt papīra zīmītes, uz kurām dziļā mājas vientulībā uzrakstījuši savu lielo bēdu. Viņa mēģina runāt ar šiem bērniem.

Ko darīt tām ģimenēm, kurās tēvs varmāka ierodas rīta pusē pēc otrās civilsievas apmeklējuma un saērcināts dauza laukā visu — dzīvokli, sievu, mazo puišeli. Ko iesākt kaimiņiem aiz plānās blokmājas sienas, kuru bērni ir šokā par notiekošo? Ko iesākt ar bērniem, kuri iemieg, dzirdot sievietes vaimanas kaimiņu dzīvoklī pa kreisi, bet pamostas no vīrieša plosīšanās un lamām dzīvoklī pa labi? Policija? Tā neiejauksies ģimenes skandālā, ja vien tā pati neaicinās. Bāriņtiesas, sociālie un psiholoģijas dienesti? Iztiksim bez komentāriem.

Skolu pirmajās klasēs ik pa laikam uzrodas kāds, kuram redzami garīgās attīstības traucējumi, deklasēta uzvedība un kas skolā iešanu visai klasei pārvērš par murgu. Likums ir humāns. Bez vecāku piekrišanas bērnu neļauj traumēt ar vešanu uz medicīnisko komisiju, lai pieņemtu lēmumu par viņa nosūtīšanu uz speciālo skolu. Toties likums pieļauj, ka trīsdesmit citi viņa klases biedri visus skolas gadus pavada baiļu no piekaušanas un pazemojumu atmosfērā. Psiholoģiskās un fiziskās vardarbības atmosfērā. Sabiedrība humāni audzina jaunus varmākus un to potenciālos upurus.

L.Rancāne

Novadnieks
Sestdiena, 2002. gada 2. februāris

Saunas pagastā

■ APSTIPRINA IEPRIEKŠĒJĀ BUDŽETA IZPILDI. Padomes sēdē deputāti apstiprināja 2001. gada budžeta izpildi. Bija plānots ieņemt 168 347 latus, bet faktiskā izpilde ir 199 860 lati. Izdevumiem bija paredzēti 165 128 lati, bet iztērēti 162 545 lati. Nav izdevies sasniegt iecerētos rādītājus nekustamā īpašuma nodokļa iekasēšanā un samaksā par komunālajiem pakalpojumiem. Šī parāda summa ir 3000 lati, bet kopējais zemes nodokļa parāds vairākos gados sasniedzis vairāk nekā 6000 latu.

11 804 latu pērn izlietots sociālajiem pabalstiem.

■ IZSKATA BUDŽETA PROJEKTU. Saunas pagasta padomes sēdē deputāti izskatīja 2002. gada budžeta projektu. Šī gada laikā kopējie plānotie ieņēmumi varētu sastādīt 116 185 latus. Paredzēts, ka iedzīvotāju ienākuma nodokļu kopējā summa būs 28 866 lati, nekustamā īpašuma nodoklis par zemi — 184 021 latu, bet par ēkām — 1956 lati. Valsts nodevas maksājumi par notariālajām darbībām varētu dot 200 latus, bet no pakalpojumu sniegšanas paredzēts iekasēt 200 latus. Budžetu papildinās dotācijas 62 908 latu apmērā, kā arī mērķdotācija kultūras darbiniekiem — 634 lati. Paredzēts par komunālajiem pakalpojumiem iegūt 1800 latus, bet izglītības savstarpējos norēķinos — 1000 latu. Savukārt 200 lati papildinās pagasta budžetu par īpašuma iznomāšanu.

Tikpat liela summa — 116 185 lati paredzēti arī izlietošanai šajā gadā. Bibliotēku vajadzībām iecerēti 6216 lati, bet kultūras darba organizēšanai, kā arī tautas namam — 5008 lati. Pagasta pārvaldei (padomes ēkas remontam, algām, sociālā nodokļa maksājumiem, elektrības un apkures izdevumiem, datortehnikas apkalpošanai) — 30 593 lati. Izglītības vajadzībām šajā gadā paredzēts iztērēt 37 932 latus, veselības aprūpei — 7290 latus, sociālajai nodrošināšanai — 13 812 latus. 12 tūkstoši no šīs summas paredzēti pabalstiem. Dzīvokļu komunālās saimniecības uzturēšanai paredzēti 3700, civilās aizsardzības vajadzībām — 300 lati. Liela summa — 6000 lati jāatvēl izglītības savstarpējiem norēķiniem. 2500 lati paredzēti biļešu apmaksai.

■ APSTIPRINA JAUNU NOLIKUMU PAR SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANU. Pagasta padomes deputāti apstiprināja jaunu nolikumu sociālās palīdzības sniegšanā pagasta iedzīvotājiem. Šī gada nolikumā paredzēts nedaudz samazināt bēru pabalstus, ja tie attiecas uz pensionāriem vai strādājošajiem. Šai iedzīvotāju kategorijai arī pacienta nodevas apmaksa turpmāk paredzēta tikai 30 procentu apmērā. Savukārt sevišķi trūcīgiem iedzīvotājiem pacientu nodevas apmaksa joprojām noteikta 50 procentu apmērā, kā tas bija līdz šim.

■ PIEŠĶIR LĪDZEKĻUS PUSDIENU APMAKSAI. Deputāti pieņēma lēmumu piešķirt 799 latus pusdienu apmaksāšanai janvārī un februārī Salas un Priekuļu pamatskolas audzēkņiem.

■ VEIDOS LOPU KAPSĒTU. Atbilstoši likumdošanā noteiktajam par lopu kapsētas izveidi arī Saunas pagasta padomes deputāti izskatīja jautājumu par tās iekārtošanu. Pagaidām šim nolūkam atvēlēti 500 lati un izpētītas pagasta brīvās zemes.

■ IECELTS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTS. Deputāti apstiprināja izmaiņas štatu sarakstā. Atbilstoši likumam «Par darba aizsardzību», kas šogad stājies spēkā, nodibināta jauna štata vienība — darba aizsardzības speciāliste. Šos pienākumus veiks pagasta plānotāja Elza Elste.

■ IZSKATA IESNIEGUMUS. Saunas pagasta padomes deputāti izskatījuši vairākus iesniegumus. Pabalsts 50 latu apmērā piešķirts kādam pagasta iedzīvotājam, kurš piedzīvojis ugunsgrēku.

20 lati piešķirti Priekuļu pamatskolai, lai apmaksātu mūziku skolas dziedojošo un dejojošo bērnu koncertā un ballē.

Izpildot vietējās draudzes lūgumu, samazināta Smelteru lūgšanu nama īres maksa. Draudzei būs jāmaksā 20 santīmi par kvadrātmetru. Tas ir mazāk nekā sākotnēji bija plānots.

ARODBIEDRĪBĀS

Sarežģīta situācija izveidojusies starp Līvānu lielāko rūpniecības uzņēmumu SIA «LETTGLAS» un šajā uzņēmumā strādājošo arodbiedrību, kura darba devējam pārmet nevēlēšanos sadarboties un pat atsevišķu LR likumu neievērošanu.

Arodbiedrība nerod kopēju valodu ar darba devēju

Pēc uzņēmuma a/s «Līvānu stikls» bankrota aizvadītā gada rudenī notika arī īpašnieku maiņa. Uzņēmumu nopirka vācu investori «Herner Glas» un darbu uzsāka SIA «LETTGLAS». Līdz ar to bija nepieciešama arī uzņēmumā strādājošo arodbiedrības pārreģistrācija, kas arī tika veikta. Pamatojoties uz Latvijas sabiedrisko pakalpojumu darbinieku arodbiedrības «LAKRS» (reģistrēta LR Tieslietu ministrijā 1992. gada 3. decembrī) valdes 2001. gada 15. oktobra lēmumu, uzņēmuma arodbiedrība pārreģistrēta par SIA «LETTGLAS» arodbiedrību.

● Latvijas sabiedrisko pakalpojumu darbinieku arodbiedrības «LAKRS» priekšsēdētājs Juris Kalniņš.

● «LAKRS» Jēkabpils reģionālā centra vadītāja Jevģēnija Melbārzde

Pārmetumi uzņēma vadībai

Pēc īpašnieka maiņas uzņēmumā ar darbiniekiem tika slēgti jauni darba līgumi, taču koplīgums nav noslēgts joprojām. Arī iekšējās darba kārtības noteikumus uzņēmuma vadība nav uzskatījusi par vajadzīgu saskaņot ar arodbiedrību, tādēļ praktiski nav iespējams ietekmēt nedz maiņu darbu, nedz arī citas ar darba drošību saistītas lietas, stāsta **uzņēmuma darbinieku arodbiedrības priekšsēdētājs Jānis Ozoliņš,** kurš pēc uzņēmuma īpašnieku maiņas ir palicis bez darba. Viņš uzskata, ka atlaišanas galvenais motīvs ir viņa darbošanās arodbiedrībā, kas uzņēmuma līdzšinējam vadītājam, tagad tehniskajam direktoram, Imantam Bušam nav likusies tīkama. Arodbiedrības vajadzībām paredzēto kabinetu uzņēmuma vadība palūgusi atbrīvot, bet citas telpas nav ierādītas.

Par darba devēja attieksmi pret arodbiedrību liecina arī tas, ka arodbiedrības sanāksmes rīkošanai telpas rūpnīcas ēkās tika atteiktas, tādēļ J.Ozoliņš tās meklējis citur. Arī paziņojumi par arodbiedrības sapulci rūpnīcas teritorijā ienesti paslepus, tomēr baumas par to, ka I.Bušs pašrocīgi būtu rāvis nost izvietotos paziņojumus, darbinieki noliedza. Tiesa, viņi atzina, ka caurlaides telpās paziņojumus kārt nedrīkstējis.

Pirms darba līgumu slēgšanas arodbiedrība bija lūgusi uzņēmuma tehnisko direktoru I.Bušu apliecināt to, ka visi līgumi ir identiski, taču tas nav izdarīts, tādēļ ir pamats apšaubīt, ka līgumi tiešām ir vienādi un tajos nav būtisku pārkāpumu, **skaidro «LAKRS» priekšsēdētājs Juris Kalniņš.** Arodbiedrība pieprasījusi informāciju par uzņēmuma jauno īpašnieku Vācijā, taču arī šajā jautājumā I.Buša kungs klusējis. Izmantojot arodbiedrības sakarus, «LAKRS» izdevās uzzināt, kur meklējams SIA «LETTGLAS» īpašnieks Bernd Gunther Hoffbauer. Ar šo kungu arodbiedrībai izveidojusies sarakste, taču tā negaidot pārtrūkusi. Kā uzskata arodbiedrības līderis, tas noticis pēc Hoffbauera tikšanās ar I.Bušu.

Kā «Novadniekam» pastāstīja **«LAKRS» Jēkabpils reģionālā centra vadītāja Jevģēnija Melbārzde,** viņas saruna ar I.Bušu notikusi 2001. gada decembrī, taču tā nav devusi nekādu rezultātu. — I.Bušs solīja arodbiedrību sūdzēt tiesā, tāpēc ka arodorganizācijas nosaukumā esam izmantojuši uzņēmuma «LETTGLAS» vārdu. Uzskatu, ka arī jaunie darba līgumi ir pasliktinājuši strādājošo stāvokli. Runājot ar darbiniekiem, atklājās, ka, piemēram, pēc slimošanas, kad slimības lapu jau noslēdzis ģimenes ārsts, strādājošajam vēl jāraksta paskaidrojums darba devējam. Tā ir neuzticēšanās ģimenes ārsta slēdzienam. Man ir stāstījuši par brīdinājumiem no darba devēja puses par atbrīvošanu, ja strādājošais vēl atļausies slimot, — situāciju skaidro J.Melbārzde.

Līvānos — kā nekur citur

Arodbiedrības līderis J.Kalniņš «Novadniekam» atzina, ka situācijai, kāda ir SIA «LETTGLAS», analogas nav nevienā citā Latvijas uzņēmumā. — Jāatzīst, ka šis gadījums ir ļoti ass un nežēlīgs attiecībā pret darbiniekiem. Es to uzskatu par darba devēja atklātu vēršanos pret arodbiedrību kustību kā tādu. Esam iesnieguši prasību tiesā, lai izvērtētu arodbiedrības līdera Jāņa Ozoliņa atbrīvošanas no darba likumību. Tiesa notiks 7. februārī. Tāpat apsveram iespēju griezties prokuratūrā, jo uzskatām, ka darba devējs vairākos jautājumos rīkojies pretrunā ar Latvijas likumiem. Griezīsimies pēc palīdzības arī Eiropas institūcijās.

Pēc J.Kalniņa sacītā, darba devējs ir pārkāpis gan likumu «Par arodbiedrībām», gan likumu «Par darba koplīgumu». Arodbiedrības dalībnieku biedru naudas laika posmā līdz īpašnieka maiņai ir iekasētas, bet nav pārskaitītas. Kopumā uzņēmēja parāds arodbiedrībai sastāda 1152,49 latus. Biedra naudas apmērs ir 1% no darbinieka algas apmēra, 2001. gada 12. oktobrī arodorganizācijas sastāvā bija 111 biedru, kas ir gandrīz puse no uzņēmumā strādājošajiem.

Kā sarunā atzina uzņēmumā strādājošie, pēc īpašnieka maiņas darba algas tiek maksātas regulāri, taču, piemēram, gadījumos, kad noticis nelaimes gadījums darbā, ne vienmēr tiek sastādīti akti, kā to paredz likumdošana. Daļa strādnieku tomēr uzskata, ka uzņēmuma vadība darījusi daudz, lai ražotne nepārtrauktu strādāt, piemēram, uzstādīta jauna stikla kausēšanas krāsns. Arī darboties arodbiedrībā nevienam netiekot aizliegts. Savukārt citi atzina, ka bijušajam īpašniekam I.Bušam pilnībā tomēr neuzticoties.

Meklē dialoga iespējas

SIA «LETTGLAS» tehniskais direktos Imants Bušs pilnībā noraidīja apgalvojumu par vēršanos pret arodbiedrības kustību uzņēmumā, taču viņš nenoliedza, ka ir neapmierināts ar to, ka pārreģistrētā arodbiedrība nosaukumā izmantojusi SIA «LETTGLAS» vārdu, nesaskaņojot to ar uzņēmuma vadību. Pēc īpašnieka maiņas ir notikusi vadības un darbinieku sapulce, ir ievēlēta darba strīdus komisija, kuras sastāvā ir gan darbinieku, gan darba devēju pārstāvji. I.Bušs sanākušajiem darbiniekiem piedāvājis dibināt jaunu arodbiedrību, jo SIA «LETTGLAS» juridiski ir pilnīgi cits uzņēmums, kuram nav nekāda sakara ar bijušo a/s «Līvānu stikls». Tieši šī iemesla dēļ arodorganizācijas pārreģistrācija nav likumīga, uzskata I.Bušs.

Uz jautājumu par iemesliem arodbiedrības līdera un a/s «Līvānu stikls» bijušā remontatslēdznieka Jāņa Ozoliņa atbrīvošanai no darba, I.Bušs atbildēja: — Bankrotējušā uzņēmuma «Līvānu stikls» kustamā un nekustamā manta tika pārdota izsolē un visi strādājošie tika atbrīvoti no darba. Taču saskaņā ar izsoles noteikumiem jaunajam darba devējam bija jāpiedāvā darbs visiem darbiniekiem. Tika sastādīti trīspusēji darba līgumi starp «Līvānu stiklu», «LETTGLAS» un darba ņēmējiem. Visiem strādājošajiem tika piedāvāts darbs jaunajā uzņēmumā. Diemžēl Ozoliņa kungs atteicās parakstīt jauno darba līgumu, ko viņš tagad, iespējams, nožēlo. Koplīgums nav noslēgts, un tas varētu notikt tikai pēc jaunas arodbiedrības dibināšanas. Tā kā strādājam pilnīgi jaunā uzņēmumā, ir jābūt arī citam koplīgumam, — savu uzkatu pauda I.Bušs.

Arodbiedrības mērķis ir līdera Jāņa Ozoliņa atjaunošana darbā uzņēmumā. Strādājošo pārstāvji nešaubās, ka dialoga meklēšanas ceļš nebūs viegls, taču arodbiedrības atzīšana ir jāpanāk. Viņi ir pārliecināti, ka agri vai vēlu dialogu ar darba devēju tomēr izdosies atrast, un jautājumi, kas saistīti ar darba laiku un atalgojumu nebūs atkarīgi tikai no darba devēja, bet daļēji būs arī pašu strādājošo rokās.

G.Kraukle

LAUKSAIMNIEKIEM

Preiļu rajona jaunie zemnieki uzvar ziemas sporta spēlēs

Latvijas Zemnieku federācija (LZF), Jauno zemnieku organizācija (JZO) un Alūksnes rajona jauno zemnieku biedrība 26. janvārī Alūksnes rajona Annas pagastā rīkoja jauno zemnieku pirmās sporta spēles. Preiļu rajona jaunie zemnieki šajās sacīkstēs izcīnīja 1. vietu.

Mūsu rajona jauno zemnieku komandā startēja Preiļu jauno zemnieku biedrības vadītājs **Vairis Prikulis** no Saunas pagasta, **Ilze** un **Guntis Mičuļi** no Rušonas pagasta, **Jānis Vjakse** no Saunas pagasta un **Iveta Vaivode** no Sutru pagasta. Ziemas sporta spēlēs piedalījās zemnieki no Valkas, Limbažiem, Jelgavas, Ivas komandas no Alūksnes rajona.

Kā pastāstīja viena no komandas dalībniecēm Iveta Vaivode, spēkiem nācās mēroties jautrajā biatlonā, slalomā (no kalna dalībnieki brauca nevis uz slēpēm, bet uz gumijas riepas), ragavu vilkšanā, orientēšanās disciplīnā, kā arī bluķa velšanā. Vēlāk sportisti pārcēlās uz telpām, kur risinājās šautriņu mešanas sacensības, bija jāpierāda sava varēšana basketbola soda metienos, kā arī jautrības stafetē.

Kopvērtējumā mūsu jaunie zemnieki izrādījās visātrākie un veiklākie, un izcīnīja 1. vietu. Īpaši veiksmīgi starti bija visās komandu sacensībās — jautrajā stafetē, ragavu vilkšanā, slalomā un bluķa velšanā. Iveta individuāli dāmu konkurencē ieguva 1. vietu šautriņu mešanā.

Izcīnītā 1. vieta mūsu rajona jaunajiem zemniekiem uzliek par pienākumu turpināt aizsākto sporta tradīciju, jau vasarā rīkojot nākošās jauno zemnieku sporta spēles. Pagaidām gan vēl nav izlemts, vai tās notiks Preiļu rajonā vai ārpus tā robežām.

● Preiļu rajona jaunie zemnieki ne tikai veiksmīgi saimnieko, bet arī sportiski atpūšas. No Latvijas Zemnieku federācijas Jauno zemnieku organizācijas pirmajām ziema sporta spēlēm Alūksnē Ilze Mičule (1. rindā no kreisās), Iveta Vaivode, Guntis Mičulis (2. rindā no kreisās), Jānis Vjakse un Vairis Prikulis atgriezās ar 1. vietu. Foto no I.Vaivodes albuma

Dārzkopja darbi februārī

Sakņu dārzā

☛ Jāsāk gatavot sēklas sējai. Gurķiem attīstās daudz sievišķo ziedu un tie dod bagātīgu ražu, ja sēklas ir sildītas. To dara šādi: sēklas ieliek marles maisiņā un patur uz radiatoriem. Ja radiatoru temperatūra ir +50 grādu, pietiek paturēt 8 - 10 stundas, ja temperatūra ir +40 grādu, tad sēklas jātur 1 - 2 diennaktis.

☛ Pārbauda iegādāto vai pašizaudzēto sēklu dīgtspēju. Gurķu un kabaču sēklas iemērc tīrā ūdenī (1 ēdamkarote sāls uz 1 litru ūdens). Tās sēklas, kas uzpeld, nav derīgas). Pārējās noskalo tīrā ūdenī un nosusina.

☛ Profilakses nolūkos sēklas pēc pārbaudes 20 minūtes var paturēt kālija permanganāta šķīdumā: 1 g uz 1/2 glāzēm ūdens. Pēc tam sēklas rūpīgi nomazgā un nožāvē.

☛ Sēklu veikalos nopērkamas sēklu lentas — papīra strēmelītes, uz kurām sēkliņas sarindotas sēšanas attālumā, tādējādi sēšana ir parocīgāka. Diemžēl sēklu lentas ir salīdzinoši dārgas. Taču tādas ir iespējams pagatavot arī mājās. Uz papīra (der salvetes un tualetes papīrs, bet ne avīze) strēmeles izklāj miltu klīsteri vai kādu līmi (nederēs silikātu līmes), pēc tam ar pinceti saliek virsū sēkliņas, ievērojot sēšanas attālumus. Papīru ar pielīmētajām sēkliņām izžāvē, satin rullītī, uzraksta auga nosaukumu un glabā sausā vietā. Kad pienāks sējas laiks, rullīti izritina vadziņā (samitrinātā) un nosedz ar 1 cm biezu augsnes kārtiņu.

☛ 4. februārī piemērota diena primulu sējai. Sēklas izsēj kastītēs, viegli tās iespiežot augsnē (neapberot) un aplej. Kastītes pārklāj ar stikla plāksnīti. No 15. februāra līdz 15. martam kastītēs vai podiņos sēj selerijas dēstiem.

Augļu dārzā un daiļdārzā

☛ Turpina ap kociņiem blīvēt sniegu — pavasarī augsne ilgāk saglabāsies mitra, koki vēlāk ziedēs, kad salnas jau būs beigušās.

☛ Ja temperatūra turas virs -4 grādiem, var apgriezt kokus. Izgriež sausos, nokaltušos, nepareizi augošos zarus. Zāģējuma vietu nolīdzina un noziež ar potvasku vai eļļas krāsu.

☛ Februāra beigās, kad laiks apmācies, kociņiem noņem ziemas aplikumu un sadedzina. Var kaļķot stumbru un skeletzarus.

☛ Februārī vēl ir iespējams bargs sals, tādēļ jāraugās, lai augi būtu pietiekami apsegti un lai piesegums nebūtu samircis (īpaši rozēm). Slapja, sasalusi kūdra augus vairs no sala nepasargā. Tad seguma jāpapildina ar sausu pakaišu kūdru.

Apstiprināts subsīdiju nolikums 2002. gadam

21. janvārī zemkopības ministrs Atis Slakteris apstiprināja 2002. gada subsīdiju nolikumu.

Subsīdiju sadale latos 2002. gadam:

1.1. Nolikums nr. 1. Lauksaimniecības zemes ielabošana	1 100 000
1.2. Nolikums nr. 2. Lopkopības attīstība	7 453 033
1.3. Nolikums nr. 3. Augkopības attīstība	6 650 000
1.4. Nolikums nr. 4. Izglītība, zinātne un informācijas izplatīšana	692 600
1.5. Nolikums nr. 5. Latvijas un ārvalstu kopprojektu līdzfinansējums	235 800
1.6. Nolikums nr. 6 Zivsaimniecības attīstība	400 000
1.7. Nolikums nr. 7. Lauksaimnieciskās ražošanas modernizācija	1 795 000
1.8. Nolikums nr. 8 Lauksaimniecības nevalstisko organizāciju un ražotāju grupu atbalsts	272 000
1.9. Nolikums nr. 9. Lauksaimniecības pārstrukturizācijas atbalsts	300 000
1.10. Nolikums nr. 10 Tirgus veicināšana	395 000
1.11. Līdzfinansējums SAPARD programmai	4 402 620
1.12. Rezerve	300 000
1.13. Norēķini par 2001. gadu	145 380

Lēmumu par rezervei paredzēto finansu līdzekļu piešķiršanu pieņem saskaņā ar atsevišķu zemkopības ministra rīkojumu izveidotā komisija.

Lauku atbalsta dienestam uzdots kontrolēt, vai subsīdiju pretendents ir:

■ iesniedzis pieteikumu saskaņā ar nolikuma prasībām;

■ reģistrēts Valsts ieņēmumu dienestā kā nodokļu maksātājs (neattiecas uz nolikuma nr. 4 pirmajā sadaļā minētajām fiziskajām personām);

■ uz pirmā pieteikuma iesniegšanas brīdi nav nodokļu maksājumu parādnieks (neattiecas uz nolikuma nr. 4 pirmajā sadaļā minētajām fiziskajām personām).

Iespējas ir dotas, tikai jāprot tās izmantot

Pilnais subsīdiju nolikums pagaidām vēl nav apstiprināts ar zemkopības ministra A.Slaktera parakstu, tādēļ ar sīkāku subsīdiju sadalījumu un noteikumiem lasītājus iepazīstināsim, līdzko dokuments būs oficiāli apstiprināts. Šī gada subsīdiju sadalījumu «Novadnieks» lūdza komentēt Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes direktoru **Uldi Koņečniju.**

Latgalei priekšrocības augšņu kaļķošanā

Nolikumā nr. 1. *Lauksaimniecības zemes ielabošana* paredzētais finansējums šogad ir 1 miljons 100 tūkstoši latu, kas ir aptuveni divtik lielāks nekā 2001. gadā. Meliorēto zemju un esošo meliorācijas sistēmu rekonstrukcijai un renovācijai paredzēti 600 000 latu, savukārt pusmiljons latu paredzēti skābo augšņu kaļķošanai. Līdz ar to zemniekiem šogad būs iespēja saņemt subsīdijas augšņu kaļķošanai. Subsīdijas kaļķošanai bija arī 2000. gadā, savukārt 2001. gadā šim mērķim nauda nebija paredzēta. Jāatzīmē, ka zemniekiem Dienvidlatgales, Austrumlatgales un Ziemeļaustrumu reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs valsts subsidētā līdzekļu daļa augšņu kaļķošanai būs par 5% lielāka nekā zemniekiem pārējā Latvijas teritorijā. Tas nozīmē, ka mūsu reģiona zemniekiem pašiem būs jāfinansē tikai 25%, savukārt valsts apmaksās 75% no kaļķošanas izdevumiem. Citos Latvijas reģionos šī attiecība būs 30% un 70%. Projektu pieteikumus augšņu kaļķošanai gatavos, pamatojoties uz augšņu agroķīmiskajām kartēm.

Subsidēs tehniku, kas nav ražota ES

Nolikums nr. 7. *Lauksaimniecīskās ražošanas modernizācija* paredz subsīdijas jaunas lauksaimniecības tehnikas iegādei. Atšķirībā no SAPARD, kur finansējums tiek sniegts tikai Eiropas Savienībā un tās kandidātvalstīs ražotas tehnikas iegādei, nacionālajās subsīdijās atbalsts ir paredzēts arī Krievijā, Baltkrievijā un citās valstīs ražotai tehnikai.

Subsīdijas paredzētas arī daļējai kredītprocentu dzēšanai tiem kredītiem, kas 2001. gadā ņemti jaunas lauksaimniecības tehnikas un tehnoloģisko iekārtu iegādei. Maksimālā kredītprocentu likme, ko iespējams atgūt, ir 7%.

Kooperatīvi varēs saņemt subsīdijas

Tāpat kā pagājušajā gadā, arī šogad paredzēts atbalsts lauksaimniecības nevalstiskajām organizācijām un ražotāju grupām. Tā ir laba iespēja kooperatīviem, kuri nav ražotāji, bet sniedz pakalpojumus sava kooperatīva biedriem, kā arī realizē saražoto produkciju. 2001. gadā šis nolikums guva atbalstu lielākoties Daugavpils un Krāslavas, mazāk Preiļu rajonā. Pārsvarā atbalstu saņēma kooperatīvi, kas sniedz pakalpojumus piena un graudaugu ražotājiem, piemēram, nodrošina piena savākšanu un nogādāšanu pārstrādes uzņēmumā.

Saglabājas atbalsts «zaļajiem»

Atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai šogad subsīdiju nolikumā nosaukts par *lauksaimniecības pārstrukturizācijas atbalstu.* Šogad ekoloģiski tīras produkcijas ražošanai, kā arī citiem lauksaimniecības pārprofilēšanās veidiem paredzēts lielāks atbalsts nekā pērn. Kopējā summa 2002. gadam ir 300 000 latu.

Rūpīgi jāizlasa nolikums

Iespējas saņemt valsts atbalstu ir, tikai pašiem zemniekiem jāprot tās izmantot. Tā, komentējot jauno subsīdiju nolikumu, atzina Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja (LKB) vadītāja **Silvija Dreijere.** Zemniekiem būs iespējas startēt un saņemt finansējumu dažādās jomās, tādēļ ļoti rūpīgi jāiepazīstas ar nolikuma prasībām. Lopkopjus varētu iepriecināt tas, ka minimālais govju skaits saimniecībā subsīdiju saņemšanai paliks nemainīgs — 7 slaucamas govis. Subsīdiju apmērs — 5 lati vienai govij ik mēnesi, izmaksa — reizi ceturksnī. Kopējam ganāmpulka izslaukumam jābūt 3,5 tūkstoši kilogramu.

Ja ganāmpulkā būs 20 liellopi (2001. gadā bija jābūt 35 jaunlopiem), tad nebūs problēmu saņemt subsīdijas par jaunlopiem. Subsīdiju saņēmējiem netiks piemērota obligāta prasība sēt tikai sertificētu šķirnes sēklu. Lai arī ne tik liels, tomēr valsts atbalsts būs arī sējumiem (vismaz 15 ha), kur izsēta nesertificēta sēkla.

Labas iespējas subsīdiju saņemšanai paveras nevalstiskajām organizācijām. Piemēram, Preiļu Piena pārraudzības biedrībai, startējot nevalstisko organizāciju un ražotāju grupu atbalsta nolikuma ietvaros, pavērtos reāla iespēja iegūt valsts atbalstu gadskārtējās pārraudzības gadagrāmatas izdošanai.

Lappusi sagatavoja G.Kraukle

PROBLĒMA

Preiļu slimnīcas ginekoloģijas nodaļā 2001. gadā izdarīti 139 aborti (2000. gadā — 155, 1999. gadā — 237). No tiem legālie, tas ir, pēc grūtnieces vēlēšanās — 66 (92 un 167), medicīnisko indikāciju dēļ, kad ir smagi attīstības traucējumi bērnam vai veselības sarežģījumi mātei — 17 (8 un 9), spontānie aborti — 40 (38 un 40), augļa patvaļīgas bojāejas gadījumā — 16 (17 un 21). No 2001. gadā veiktajiem abortiem 26 gadījumos pārtraukta pirmā grūtniecība (2000. gadā — 19, 1999. gadā — 24). Abortu kopējā skaita pastāvīgu samazināšanos ginekologi pamato ar lielāku informētību par kontracepcijas līdzekļiem un plašāku to lietošanu.

Dzīvības vai iznīcības vārdā?

● Par vai pret abortu pieļaujamību

Brīnumi notiek tikai dažreiz

JURIS KĻAVIŅŠ:

— Ginekologi arī ir cilvēki. Ja mums nebūtu ar instrumentiem rokās regulāri jāiznīcina jaunās dzīvības, mēs justos brīvāki un pacilātāki.

Pašvaldības uzņēmuma «Preiļu slimnīca» ginekoloģijas un dzemdību nodaļas vadītājs Juris Kļaviņš pauž gan savu, gan arī pārējo nodaļas ginekologu viedokli, ka aborti nebūtu aizliedzami. Tos varbūt varētu kaut kādā veidā ierobežot. Viņš saka, ka ārstam psiholoģiski ir ļoti smagi veikt šo ķirurģisko procedūru — abortu, sevišķi, ja grūtniecības ilgums tuvojas 12 nedēļām. Šis termiņš pašlaik ir likumīgi pieļaujams legālai grūtniecības pārtraukšanai.

Ja jau pat visu pieredzējušajiem ārstiem šis process ir psiholoģiski grūti panesams, tad varbūt ginekologi pilnībā iestājas par abortu aizliegšanu? Nē, atbild Juris Kļaviņš. Diemžēl citu valstu prakse, kā arī tie gadi, kad aborti bija aizliegti arī Latvijā, saistīti ar negatīvu parādību. Sievietes grūtniecības pārtraukšanai atrod nelikumīgus un nelegālus veidus. Pēc nespeciālista iejaukšanās sievietes iekšējos orgānos bieži vien sākas iekaisumi, asins saindēšanās un iznākums dažreiz ir letāls.

Juris Kļaviņš stāsta, ka visos gadījumos, kad viņa paciente paziņo par grūtniecības pārtraukšanu, viņš aicina nopietni pārdomāt šo soli. Tomēr, pēc viņa novērojumiem, ir redzams, ka, sievietei atnākot pie ārsta, visa lielā izšķiršanās un izvēle jau aiz muguras. Pie ārsta viņa ierodas ne vairs ar šaubām, bet ar stingru apņēmšanos — bērniņam nebūt.

To, ka vienai otrai tas ir patiešām smags pārdzīvojums, ārsti ir novērojuši, kad pirms aborta sāk iedarboties atsāpināšanas nolūkā dotā narkoze. Izzūd sasprindzinājums, atslābinās refleksi, un sieviete raud. Medicīna pašlaik ir tik pretimnākoša, ka abortu pēc sievietes izvēles var veikt ar vispārējo vai arī tikai ar vietējo narkozi. Tomēr jārēķinās, ka par visu procesu kopumā nāksies šķirties vismaz no 15-20 latiem. Medicīnisko indikāciju gadījumos par grūtniecības pārtraukšanu nav jāmaksā.

Dažreiz brīnumi tomēr notiek. Tajos gadījumos, kad ārsts sievietes ietekmēšanai izmanto ultrasonogrāfa palīdzību, kas dod iespēju palūkoties, kā īsti tad izskatās tas mazais cilvēciņš, kas viņas ķermenī attīstās, reizēm atmostas dzīvības devējas un sargātājas jūtas.

Nevar nerunāt par vīrieša lomu ieņemtā bērniņa dzīvības pārtraukšanā, uzsver Juris Kļaviņš. Neviens nav izteicis vēlēšanos būt klāt, kad sievietei vienai pašai ir jāizcieš šī briesmīgā stunda. Varbūt būtu lietderīgi tāpat kā ģimenes dzemdībās vīrietim ierosināt būt klāt arī abortā? Diezin, vai viņi šo skatu panestu, saka ginekologs Juris Kļaviņš. Vai spētu paskatīties uz rezultātu — uz saplosītu maziņu ķermenīti, atkritumos izmetamu rociņu, galviņu?

Nekas izdarītais nepaliek bez pēdām, uzskata Juris Kļaviņš. Ārsts spilgti atceras sievieti, kuru nekādi neizdevies atrunāt no pirmās grūtniecības pārtraukšanas. Pēc tam viņai iestājusies ārpusdzemdes grūtniecība, kam sekoja operācija, pēc tam piedzīvojusi spontānos abortus. Ilgstoši gulējusi slimnīcā, lai saglabātu grūtniecību un dzemdētu bērniņu. Arī otrais pasaulē nācis sarežģītā ceļā.

Daba ir gudra, saka ārsts. Pēc jaunākajiem zinātnieku pētījumiem atzīts, ka sievietēm grūtniecība iestājas divreiz biežāk nek viņas pašas to apzinās. 50 procentos gadījumu grūtniecība dabiskā veidā izbeidzas pirmajās dienās vai nedēļā.

Kur paliek Preiļu slimnīcas nodaļā sagrieztie nedzimušo bērnu ķermenīši? Ārsts teica, ka kopā ar citiem ķirurģijas atkritumiem sadeg vienā no pilsētas kurtuvēm.

Vai dzimumattiecības starp bērniem pieļaujamas?

OLGA ANSPOKA:

— Bērniem vispirms ir jāizaug, jāiemācās par cilvēciskām jūtām — mīlestību un atbildību. Tikai pēc tam var runāt par dzimumattiecībām.

Preiļu 1. pamatskolas direktora vietniece Olga Anspoka vienlaikus ir arī veselības mācības skolotāja. Šis priekšmets pēc Izglītības un zinātnes ministrijas lēmuma šogad pirmo gadu iekļauts apgūstamo priekšmetu sarakstā astotajām klasēm.

— Pirmajā pusgadā ar astotklasniekiem izskatījām tēmu par narkotikām, — stāsta Olga Anspoka.

Otrajā pusgadā sākta tēma par seksualitāti un reproduktīvo veselību. Skolotāju pārsteiguši šo bērnu nopietnie prātojumi un spriedumi par nozīmīgām lietām — par mīlestību, jūtām. Kādas stundas laikā viņa palūgusi katru anonīmi uzrakstīt, kas ir mīlestība, un bērni to definējuši ar skaistiem vārdiem, atklājot, cik viņu uzskati ir tīri un gaiši.

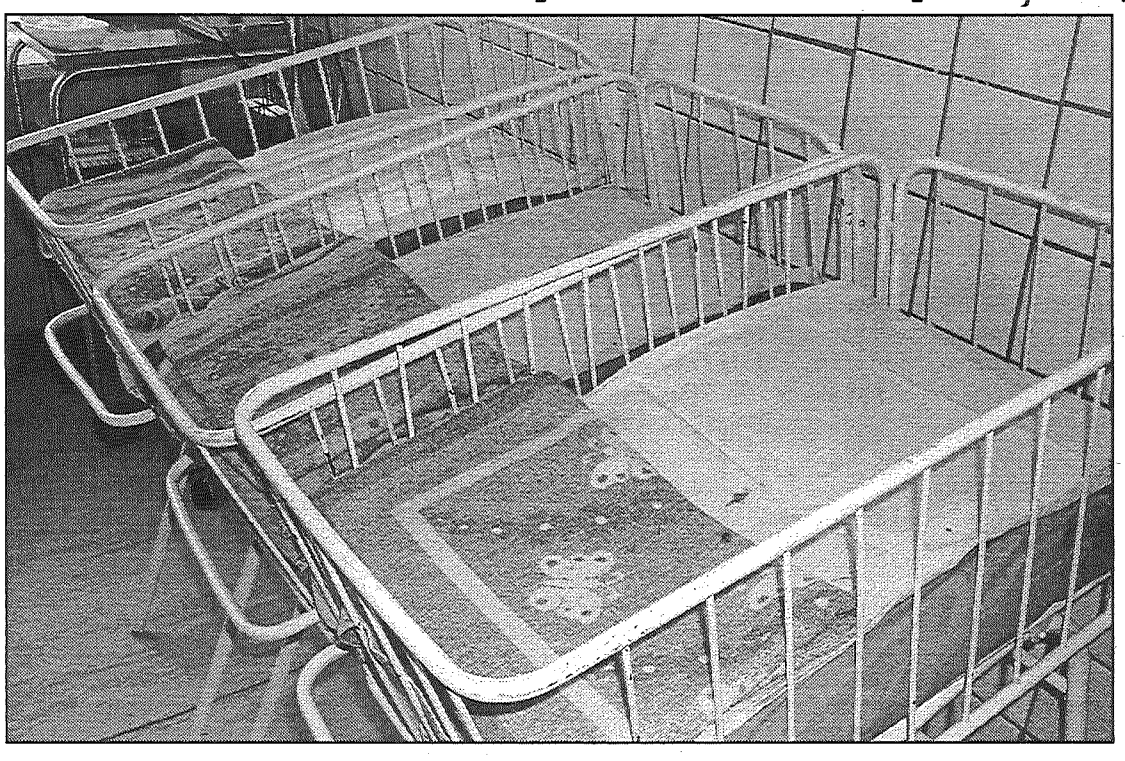

● **Kur paliek nedzimušo bērnu dvēselītes? Vai atgriezīsies, lai piedzimtu?** Foto: M. Rukosujevs

Vai šajā vecumā jāuzsāk dzimumattiecības? Vai varu uzņemties atbildību, jo to rezultātā pasaulē var nākt jauna dzīvība? Arī šie jautājumi pārrunāti ar astotklasniekiem. Viņi palūgti anonīmi atbildēt uz jautājumu, vai viņu vecumā būtu jāuzsāk dzimumattiecības. Skolotāja stāsta, ka vairāk bijis viedokļu, ka tas ir pāragri. Es neesmu pieaudzis, nevēlos to, tas ir nenormāli šajā vecumā, rakstīts skolēnu atbildēs.

Mēs runājām arī par abortu, stāsta skolotāja. Es atbalstu uzskatu, ka šādos gados dzimumattiecības ir pāragras, bērns nav pieaudzis, nevar uzņemties atbildību ne par sevi, ne partneri, nedz arī par tālākajām sekām. Skolēniem uzsveru, ka šo attiecību rezultātā var rasties bērniņš, un ka pusaudzis vēl pats ir nenobriedis bērns, kas nespēj rūpēties par mazo. Izeju no šādas situācijas aborta ceļā raksturoju negatīvi, saka skolotāja.

Ja baidās no sabiedrības nosodījuma

MARGARITA KROLE:

— Ideāli būtu, ja visi apprecētos un tad domātu par bērniem, bet reāli tā nenotiek.

Ģimenes ārste Margarita Krole uzskata, ka viņai nav viennozīmīgas atbildes uz jautājumu par abortu aizliegšanu ar likumu vai to pieļaušanu.

— Kā cilvēks es uzskatu, ka tā ir jauna dzīvība kopš ieņemšanas brīža, kas ir jāsaglabā. Nevienam nav tiesību iznīcināt dzīvību. Tā ir slepkavība.

Kā ārste es uzskatu, ka abortus nevajadzētu aizliegt. Negaidīta un neplānota grūtniecība sagādā lielas problēmas, dažos gadījumos spēj kardināli izmainīt visu turpmāko cilvēka dzīvi.

Protams, mēs varam tiekties uz pilnību, un ideāli būtu, ja visi vispirms apprecētos un tad domātu par bērniem. Bet dzīvē reāli tā nenotiek. Arī tad, ja ir izveidota ģimene, bet tā ir materiāli nenodrošināta, sievietes izšķiras par abortu. Pašreizējā ekonomiskajā situācijā ir pāragri aizliegt abortus, saka ārste.

Margarita Krole priecājas par jaunietēm, kas ģimenes ārstei vaicājot padomu nozīmīgās lietās. Stāstot, ka gatavojas stāties tuvākās attiecībās ar draugu un interesējoties par intīmo higiēnu, par kontracepcijas līdzekļiem.

Bet ilgajos prakses gados pietiekoši bieži nācies sastapties arī ar tādām pacientēm, kas ir izlēmušas par grūtniecības pārtraukšanu. Vienu daļu raksturo absolūta bezatbildība, viņas nav domājušas ne par kādiem aizsardzības paņēmieniem un grūtniecību uzņem kā nelaimes gadījumu darbā.

Daļai sieviešu ir jau divi, trīs vai četri bērniņi, materiālo problēmu dēļ viņas ir iestigušas dziļā apātijā vai depresijā, nav atradušas spēku apmeklēt ginekologu un izvēlēties kontracepcijas līdzekļus, bet apjauš, ka vēl vienam bērnam ģimenē nebūs pat, ko ēst.

Tomēr, lai vai kādi būtu sievietes dzīves apstākļi un jūtas, ar kurām viņa uzņēmusi jauno grūtniecību, ārste vispirms ar viņu ieveda pārrunas par iespējām jaunieņemto dzīvību saglabāt.

Ārstei tāpat nācies sastapties ar sievietēm, ko uz pieņemšanu atvedusi neauglība vai ginekoloģiska saslimšana, kas bieži vien pavada grūtniecības pārtraukšanu. Bet vēl viena daļa sieviešu tagad ir piedzīvojušas vecumu un līdz ar to vientulību. Kādreiz es biju stāvoklī, bet izvēlējos abortu un «taisīju cauri», viņas stāsta ārstei. Biju bez vīra, baidījos no sabiedrības nosodījuma.

PROBLĒMA

Sieviete ir dzīvības trauks

ANDREJS AGLONIETIS:
— Tā ir nāves kultūra, tumsa, purvs.

Aglonas bazilikas draudzes dekāns Andrejs Aglonietis ir pārliecībā, ka daļai no sabiedrības ir nepareizs virziens un slima domāšana, ja tiek propagandēta un atļauta dzīvības iznīcināšana. Tā ir nāves kultūra, tumsa, purvs, viņš saka. Visas pasaules reliģijas iestājas par dzīvības saglabāšanu. Augstāk ir jāvērtē Dieva baušļi, kuros teikts — tev nebūs nokaut. Cilvēcības vārdā mēs atceļam nāves sodu noziedzniekam, esam ar mieru no saviem nodokļiem ņu ēdināt, bet pieļaujam, ka noslepkavo nevainīgus, nedzimušus bērnus. Cietumā uzturam noziedznieku, kurš ir izvarojis meiteni, bet viņas bērnu nokaujam.

Cilvēkiem ir jādomā dzīvības, bet ne nāves vārdā. Bērna piedzimšana ģimenei traucē nopirkt mašīnu, tāpēc — kausim nost, tik bargiem vārdiem izsakās Andrejs Aglonietis. Visa daba, visa pasaule iekārtota uz vairošanos, uz auglību, uz ražu, viņš saka. Puķīte uzzied, ābols nogatavojas, vārpā izaug grauds, atskrien teliņš. Tikai cilvēki apzināti iznīcina savu turpinājumu, savu pēcnācēju. Nekādu kritiku neiztur apgalvojumi par to, ka aborta aizliegšanas gadījumā palielinātos nelegālo abortu skaits. Neviens to nevar apgalvot. Bez tam, — nevajag spriest, kā būtu, ja būtu, un būtu vai nebūtu, un tikai tādēļ vien jau šodien nokaut nedzimušus bērnus.

Sieviete nav bērna autore, bet tikai trauks, kurā ielieta jauna dzīvība, viņa ar sevi pakalpo tai dzīvībai, kas nāk pasaulē. Arī viņai nevajag spriedelēt par to, kā būs tādā gadījumā vai citādā. Kļūda ir tā, ka sieviete netic dzīvībai, ka ar likumu tiek atbalstīta ačgārna, negatīva domāšana. Tātad mūsu nodokļi aizies iekārtām, instrumentiem, telpām, kurās nonāvē dzīvības, bet nevis tam, lai uzlabotu materiālo stāvokli mātēm un bērniem. Atrodas miljoniem latu, ko izmantot nevainīgu bērnu nogalināšanai mātes miesā, bet neatrodas desmit tūkstoši, lai skolās varētu strādāt katehēti, saka dekāns. Ar likumu aizliegts strādāt pusaudžiem līdz 16 gadu sasniegšanai, jo viņi vēl ir bērni, organismu nevar pārpūlēt, viņiem jāaug. Bet kur ir likums, kas aizliegtu mazgadīgiem nodarboties ar seksu? To pat propagandē, māca, izskaidro un pieļauj, jo līdz ar to būs vairāk patērētāju un lielāki ienākumi seksa, pornogrāfijas preču un kontracepcijas līdzekļu ražotājiem.

2001. gadā Preiļu slimnīcas ginekoloģijas nodaļā veikto legālo (pēc sievietes brīvprātīgas vēlēšanās) abortu skaita sadalījums pa vecuma grupām

Kopējais legālo abortu skaits 66	
Sievietes vecums	**Abortu skaits**
13 — 15	—
15 — 17	3
18 — 19	3
20 — 24	20
25 — 29	19
30 — 34	7
35 — 39	11
40 — 44	3

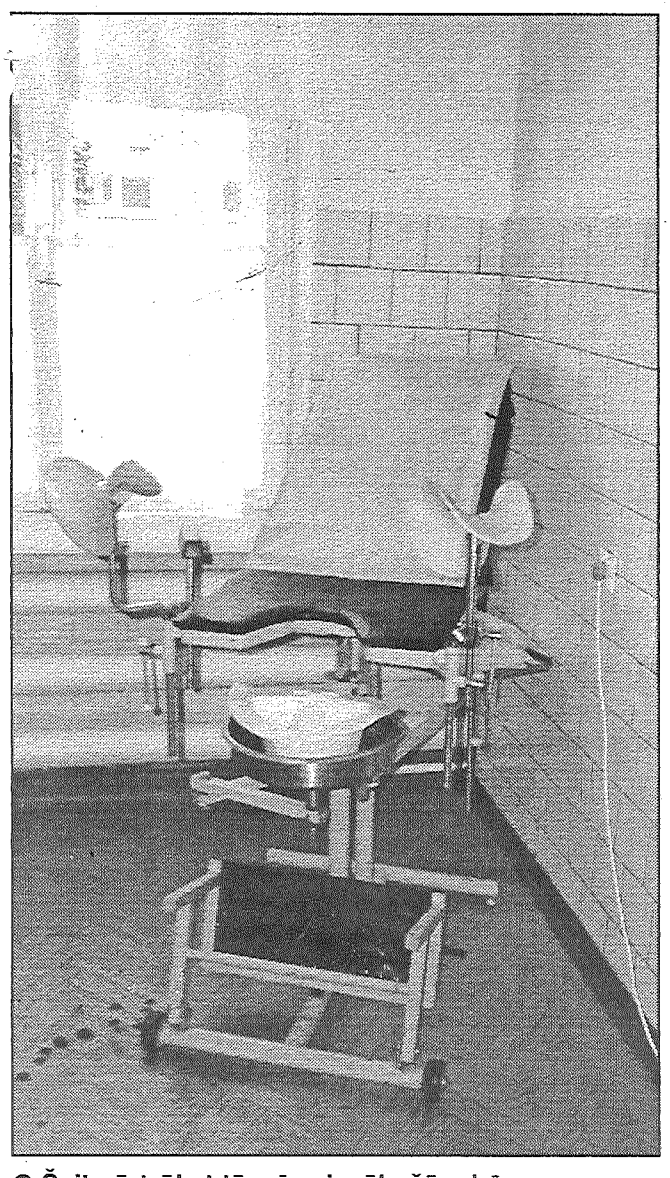

● Šeit pārtrūkst tā arī neiesākušās dzīves.

Pieņemts reproduktīvās veselības likums

Pēc sešus gadus ilgas vilcināšanās un diskusijas Saeimas deputāti pieņēmuši Seksuālās un reproduktīvās veselības likumu, kas noteiks iedzīvotāju, mediķu, valsts un pašvaldību tiesiskās attiecības seksuālās un reproduktīvās veselības jomā.

Likumā pirmo reizi juridiski reglamentēts jēdziens grūtniecības pārtraukšana pēc sievietes vēlēšanās. Likumā noteikts, ka to var darīt līdz grūtniecības 12. nedēļai. Ja grūtniecība iestājusies par 16 gadiem jaunākai pacientei, ārsta pienākums ir par grūtniecības iestāšanos informēt arī grūtnieces vecākus vai aizbildni. Par 16 gadiem jaunākai pacientei norīkojumu grūtniecības pārtraukšanai pēc pašas vēlēšanās drīkstēs izsniegt tikai tad, ja vismaz viens no viņas vecākiem vai aizbildnis būs rakstiski devis piekrišanu.

Likums regulē arī jautājumus par kontracepciju, mākslīgo apaugļošanu, dzemdību palīdzību, seksuāli transmisīvo slimību ārstēšanu un citus jautājumus.

Iespējams, ka kristīgās konfesijas lūgs Valsts prezidentei, lai viņa šo likumu neizsludina.

Likums neizmainīs mātes un bērna aizsardzību

Mātes lielākoties izlemj par grūtniecības pārtraukšanu tajos gadījumos, kad izjūt bailes, nedrošību un bažas ne tikai par savu un bērna nākotni, bet arī par šodienu. Jaunais likums vērsts uz sekām, bet ar to nekas nav panākts, lai uzlabotu mātes un bērna aizsardzību. Latvijā salīdzinājumā ar citām Baltijas jūras reģiona valstīm ir vislielākā mātes un jaundzimušo mirstība, kā arī visnelabvēlīgākā situācija grūtniecības pārtraukšanas ziņā. Piemēram, pirms trijiem gadiem Latvijā bija 40 mātes miršanas gadījumi uz 100 000 dzīvi dzimušajiem, Zviedrijā — attiecīgi 5 : 100 000, bet Igaunijā — 15 : 100 000. 2000. gadā Latvijā situācija vismaz nedaudz uzlabojās — «tikai» 24 mātes nāves gadījumi uz 100 000 dzimušajiem.

Diemžēl mūsu valstī ir salīdzinoši visaugstākā jaundzimušo mirstība. Kā norāda ginekologi, zīdaiņu mirstība saistīta ar to, ka sieviete grūtniecības laikā neapmeklē ārstu. Viņi lēš, ka situāciju varētu uzlabot Pasaules veselības organizācijas izstrādātās Eiropas reģiona seksuālās un reproduktīvās veselības stratēģijas ieviešana. Tajā noteikts, ka vismaz divi procenti no valsts ienākumiem jāizlieto, lai samazinātu nevēlamo grūtniecību skaitu. Savukārt kontracepcijai jābūt pieejamai ar atvieglotiem nosacījumiem vai pat par brīvu.

(Pēc preses materiāliem)

Materiālus 6. un 7. lappusē sagatavoja L.Rancāne

Pērn reģistrētas 28 reliģiskas organizācijas

Latvijā pagājušajā gadā reģistrētas 28 jaunas reliģiskas organizācijas, BNS uzzināja Tieslietu ministrijas Sabiedrisko un reliģisko lietu departamentā.

Pēdējo gadu laikā lielākā daļa jaundibināto organizāciju ir Latvijai netipiskas, piemēram, Daugavpils Bahai ticības draudze, Karmas Kagju skolas Latvijas budistu draudze, Ventspils musulmaņu draudze.

Pēc departamenta datiem, Latvijā ir 30 konfesijas. Lielākā no tām pēc draudžu skaita ir Evaņģēliski luteriskā baznīca ar 308 draudzēm, bet otrā ir Romas katoļu baznīca ar 250 draudzēm. Latvijā ir aptuveni 1,31 miljons ticīgo, no tiem 500 tūkstoši ir katoļticīgie, bet 400 tūkstoši — luterāņi.

Pēc draudžu skaita vismazākās ir daoisti ar desmit un «Eckankar» ar 11 draudzēm.

Meklējiet aptiekās brošūru «Kā izvēlēties zāles bez receptes»

Valsts zāļu aģentūra sagatavojusi brošūru, kurā apkopota informācija par visām Latvijā reģistrētām bezrecepšu zālēm, te stāstīts par zāļu pareizu izvēli un lietošanu.

Pēc pagājušā gada pavasara ažiotāžas par daudzu medikamentu izsniegšanu tikai pret receptēm aģentūra sapratusi, ka sabiedrībai nepieciešams sniegt koncentrētu informāciju par zālēm, kas Latvijā pieejamas bez receptes. Tā, iepazīstinot ar informatīvo izdevumu, sacījis Jānis Ozoliņš, Valsts zāļu aģentūras ģenerāldirektors. Brošūrā noraidīts iepriekš paustais viedoklis, ka Latvijā gandrīz visas zāles ir iegūstamas, uzrādot receptes. No 4800 Latvijā reģistrētām zālēm apmēram 24% jeb 1150 medikamentu ir bezrecepšu. Citās Eiropas valstīs bezrecepšu zāļu īpatsvars kopējā zāļu klāstā ir 10-30%. Informatīvā brošūra «Kā izvēlēties zāles bez receptes» izdota 1000 eksemplāros, aptiekām tās tiks izdalītas bez maksas.

TP vēlēšanām tērēs miljonu latu

Tautas partija (TP) Saeimas vēlēšanu kampaņā ieguldīs vismaz vienu miljonu latu, savukārt apvienība «Tēvzemei un Brīvībai»/LNNK (TB/LNNK) — aptuveni Ls 300 000. «Skaitlis nebūs mazāks par vienu miljonu latu,» norādījis TP priekšsēdētājs Andris Šķēle. Pēc viņa domām, tie, kas apgalvos — vēlēšanu kampaņa izmaksājusi mazāk par Ls 50 000, melos. TB/LNNK priekšsēdētājs Māris Grīnblats norāda, ka partijas izdevumu apjomam nevajadzētu pārsniegt Rīgas domes vēlēšanu kampaņas izdevumus, kas bijuši Ls 300 000 apmērā. Arī LSDSP priekšsēdētājs Juris Bojārs norādīja, ka izdevumi būs lielāki nekā pirms četriem gadiem, tomēr LSDSP plānotos izdevumus vēl nav rēķinājuši.

INFORMĒ — 01

2002. gada janvārī Preiļu rajonā ir notikuši 4 ugunsgrēki, no kuriem viens Preiļu pilsētā, viens Līvānos un divi ugunsgrēki pagastos. Kopējie materiālie zaudējumi aptuveni **Ls 1480.**

Četras reizes mūsu dienests tika izsaukts palīdzības sniegšanai iedzīvotājiem.

Sakarā ar mainīgajiem laika apstākļiem gribam brīdināt mūsu rajona iedzīvotājus, it sevišķi, zemledus makšķerniekus, par iespējamām briesmām atrodoties uz ledus — upēs, ezeros un atklātajās ūdenskrātuvēs. Esiet, lūdzu, piesardzīgi.

V.Rikovs,
VUGD Preiļu nodaļas
vada komandieris

APSVEIKUMS, INFORMĀCIJA

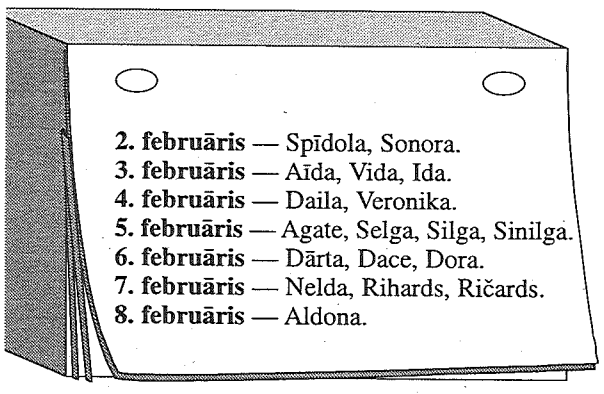

2. februāris — Spīdola, Sonora.
3. februāris — Aīda, Vida, Ida.
4. februāris — Daila, Veronika.
5. februāris — Agate, Selga, Silga, Sinilga.
6. februāris — Dārta, Dace, Dora.
7. februāris — Nelda, Rihards, Ričards.
8. februāris — Aldona.

Novadnieks
Sestdiena, 2002. gada 2. februāris

Audz laimīgs, mazais!

29. janvārī pasaulē nāca pirmais dēliņš **Ineses un Gunta Vaivodu** ģimenē. Puisītis ir arī pirmais mazbērns Ineses vecākiem Broņislavai un Valērijam, kā arī Gunta vecākiem Valentīnai un Leonardam. Dziļajos ziemas sniegos un aukstumā tuvie cilvēki pasteidzās jau dzemdību nodaļā iepriecināt māmiņu un viņas dēliņu ar hiacintēm, antūrijām, gerberām, neļķēm un pat orhidejas ziedu. Bet uz laimīgā tēta dāvinātā pušķa bija nometies mazs rozā taurenītis. Guntis sieviņai dzemdībās varēja palīdzēt tikai domās un no tālienes. Un arī tikai brīžiem. Viņš tajā dienā kārtojis divus eksāmenus Rēzeknes augstskolā un veiksmīgi ar tiem ticis galā. Arī Inese nav pārtraukusi mācības.

Jaunā ģimene dzīvo Saunas pagastā pie Ineses vecākiem. Mazajam puisītim pietiks darbiņu vectēva zemnieku saimniecībā. Bērniņu paredzēts kristīt Pieniņu baznīcā, kurā vecāki laulājās.

Inese pateicās ārstiem Jurim Kļaviņam un Larisai Bogdanovai, kā arī pārējiem dzemdību nodaļas darbiniekiem.

❑❑❑

Janvārī Preiļu dzemdību nodaļā pasaulē nākuši **20** mazuļi, **7 meitenes** un **13 zēni.** Visi bērniņi žirgti un veselīgi ar savām mātēm atgriezušies mājās.

Dejojošo sieviešu klubs

Pirmo trīs gadu pastāvēšanas jubileju atzīmējis Stabulnieku sieviešu klubs. Tā vadītāja Ārija Bogdanova uzskata, ka klubiņam nav raksturīgas skaļas un ārišķīgas izdarības, ka tas nerīko pompozus pasākumus un nepretendē arī uz plašu sabiedrības uzmanību.

Sieviešu klubs ir garantēta iespēja tā dalībniecēm satikties citā vidē, apmierināt vēlmes pēc savstarpējiem kontaktiem un sakariem, un aizpildīt to tukšumu, ko nevar aizņemt ne vīrs, ne bērni, ne saimniecība vai darbs. Ja tā padomā, tad sieviešu klubiņi pastāvējuši kopš neatminamiem laikiem, tikai kādreiz, vecmāmiņu jaunībā, to sauca par «vakarēšanu», kad kaimiņienes ar adīkli vai izšuvumu groziņā pēc kārtas pulcējās kādās mājās.

Pašā pirmajā tikšanās reizē Stabulnieku pagasta sievietes noskatījušās videolentē uzfilmēto Preiļu rajona darbīgāko sieviešu braucienu uz Vāciju un ieinteresēti pētījušas ārzemnieču sadzīvi, mājas, iekārtojumu. Uz nākošo saiešanu jau uzaicinātas viešņas — Sīļukalna sieviešu kluba dalībnieces. Tai dots arī nosaukums — salātu balle. No mājām līdzpaņemtie gardumi degustēti, pierakstītas receptes. Pēc tam kļuvušas drošākas, un arī ideju netrūcis. Floristes vadībā Stabulnieku pagasta sievietes apguvušas pamata iemaņas ziedu pušķu kārtošanā un kompozīciju veidošanā. Jau pirmajā pastāvēšanas gadā sieviešu kluba biedres pagastā organizējušas arī labdarības akciju. Tā notikusi pirms Ziemassvētkiem. Savāktas dažādas mantas, ko pēc tam sadalīja trūcīgajām ģimenēm. Bet vēl pirms tam viņas bija izdomājušas cepumu balli, kura notika Adventes sākumā.

Mūsu sieviešu klubiņu var nosaukt arī par deju klubiņu, saka Ārija Bogdanova. Mēs visas dejojam. Esam tādos gados, kad bezmiega nakšu nogurums pie mazu bērnu gultiņām jau aizmirsts, toties ne nieka nav zudis no ritma izjūtas un jaunības deju prieku.

Uz mēģinājumiem un vienlaikus uz kluba tikšanos Stabulnieku sievietes pulcējas svētdienās. Ievērojot piederību sieviešu klubam, deju grupā nav neviena stiprā dzimuma pārstāvja. Lai iet uz kultūras namu un priecājas par savām otrajām pusītēm uz skatuves, kā viņas, ne sliktāk par pagasta jauniešu deju kolektīvu, prot gan tautas, gan arī modernās dejas. Viena no dejotājām — Svetlana Cvetkova šūdina tērpus vai arī izdomā, ko un kā uzvilkt. Piemēram, kovboju dejā visas tērpās žaketēs. Bet pēdējam pārsteigumam, ko sieviešu klubiņš sagatavoja Ziemassvētku koncertam — dejai par Genovefu un pēc viņas izslāpušajiem pielūdzējiem, pēc Svetlanas padoma mugurā ģērbjamie gabali tika meklēti savos skapjos.

Svetlana, tāpat kā arī Aija Laizāne, ir mājsaimnieces. Aija vienmēr ieinteresēti piedalās jaunas dejas izvēlē. Bet Anita Ūsāne uz sieviešu kluba deju mēģinājumiem ierodas pēc darba nedēļas veikalā. Dejojošo sieviešu klubiņa dalībnieču skaitu šogad papildinājušas māsas Velga un Daiga Cakules, kas strādā pie privātuzņēmēja, māsas Žanete un Kristīne Pudules. Klubiņā iesaistījušās arī kultūras darbinieces Genovefa Vanaga un Astrīda Briška, kā arī Vija Frolova un Ilga Saimniece.

Vēl sieviešu kluba dalībnieces apmeklējušas kokaudzētavu Baltezerā un pārvedušas vienu otru šaipusē nemanītu krāšņumaugu.

Taču daža sieviešu kluba iecere tālāk par skaistu sapni arī netiek. Gribētos uz teātri, ekskursijā, tomēr jārēķinās ar reālo situāciju un vietējo sieviešu visai tukšajiem maciņiem.

Ārija Bogdanova saka, ka savas biedrenes labi saprot, kaut arī pati nav no tām, kurai pirms izdošanas katrs santīms desmitreiz jāapgroza pirkstos. Viņa strādā veikalā un bārā. Apkalpo gan pircējus pie letes, gan arī tos, kuri ienākuši iztukšot kādu vīna glāzi. Šo amatu apguvusi nodarbinātības dienesta rīkotajos kursos. Vīram Artūram savukārt pieder galdnieku darbnīca, sagādāti kokapstrādes darbgaldi. Savā individuālajā uzņēmumā viņš pēc pasūtījuma gatavo mēbeles. Uzcēlis arī ģimenes māju «Pakalniņi». Artūrs atjaunojis un pilnveidojis traktoriņu, ar ko pērn piedalījās «Praktiskā Latvieša» organizētajā izgudrotāju konkursā. Visas trīs Bogdanovu ģimenes atvases rītos dodas uz skolu. Sanita uz astoto, Santa uz sesto, bet Jānis — uz pirmo klasi. Meitenes dejo sporta deju pulciņā. Visi trīs nereti Ziemassvētkos organizē mājas koncertu un nekad neaizmirst apsveikt vecākus kāzu gadadienās.

Ārijas kādreizējā profesija ir ēdienu gatavošanas tehnoloģe, un šī amata zināšanas viņai noder, palīdzot vietējām namamātēm uzņemt viesus plašāku ģimenes saietu reizēs. Ir nācies būt par saimnieces izpalīdzi, bet tikpat labi Ārija tiek galā arī ar galvenās saimnieces godu. Viņu nespēj samulsināt nekāds pasūtījums, — kāzu, bēru vai jubileju galdi. Labāk patīkot gatavot gaļas ēdienus, arī salātus. Saldie tomēr esot stipri piņķerīga lieta. Salātu gatavošanā tagad plašas iespējas — jaukt kopā visādus produktus, tomēr jāskatās, kas ar ko sader un cik patīkamas garšas izjūtas var radīt, stāsta Ārija. Salātiem ir arī sava mode. Vieni no tādiem — uz modes viļņa esošiem — ir čipsu salāti. *Tajos liek liesu žāvētu gaļu, čipsus, majonēzi, sīpolu, var zirnīšus, kukurūzu.* Sieviešu kluba salātu ballē viena no viešņām Janīna Brice pārsteigusi ar maizes salātiem. *Maizes kubiņi jāapcepina eļļā un īsi pirms pasniegšanas jāpievieno pārējām sastāvdaļām, ko katra saimniece var veidot pēc savas patikas, — kukurūza, ķiploki, majonēze, svaigs gurķītis.* Īsti gavēņa salāti.

Stabulniekos ciemojāmies gada vistumšākajā laikā. Bet decembra tumsa nemaz nelikās smaga vai bezgalīga, klausoties, cik gaišuma un enerģiskas apņēmības pilnas ir šī pagasta sieviešu kluba dalībnieces.

L.Rancāne

● **Atšķirībā no citiem sieviešu klubiem Stabulnieku pagasta sievietēm visvairāk patīk dejot, par to cieši pārliecināts ir sieviešu kluba vadītāja Ārija Bogdanova.** Foto: M.Rukosujevs

Dārzeņi pret slimībām

Ziemā, kad vietējo augļu un ogu patēriņš samazinās, laiks ielūkoties pagrabos, lai goda vietā ēdienreizēs celtu veselīgos un vērtīgos dārzeņus. Tie ir ne tikai vitamīnu avots, bet arī palīgs dažādu slimību ārstēšanā.

Selerijas — pret nervozitāti, dziedzeru slimībām, agru novecošanu. Pret novājēšanu, mazasinību, apetītes trūkumu, neirastēniju, trieku, tuberkulozi, zarnu un kuņģa slimībām, astmu. Uzlabo sausas, novītušas ādas izskatu.

Rutki, redīsi, mārrutki — pret reimatismu, podagru, žultsakmeņiem, sklerozi, nieru un aknu slimībām. Pret vairogdziedzera bojājumiem, nervozitāti, pastāvīgām galvassāpēm, ēstgribas trūkumu, sirds slimībām, paaugstinātu asinsspiedienu, aizcietējumiem. Uzlabo sejas krāsu.

Burkāni, rāceņi, kāļi — pret mazasinību, nervozitāti, sirds slimībām, tuberkulozi, zarnu un kuņģa slimībām, nieru un urīnpūšļa slimībām. Der maziem bērniem pret parazītiem un aptaukošanos.

Ķirbji — pret nieru, kuņģa un zarnu slimībām, pret vielmaiņas traucējumiem, dziedzeru slimībām, karstumiem, tuberkulozi, reimatismu, sirds un asinsvadu slimībām. Uzlabo sejas krāsu.

Bietes — pret mazasinību, tuberkulozi, saaukstēšanos, zarnu un kuņģa slimībām, dziedzeru, urīnpūšļa un nieru slimībām, pret nervozitāti.

Kāposti — pret mazasinību, aknu slimībām, tuberkulozi, žultsakmeņiem, kuņģa un zarnu slimībām.

Ziedkāposti — īpaši labi palīdz cīņā ar tuberkulozi, audzējiem, cukurslimību, urīnpūšļa slimībām.

Sīpoli, ķiploki, loki, puravi — pret dziedzeru darbības traucējumiem, plaušu slimībām, saaukstēšanos, nepareizu vielmaiņu, parazītiem, agru novecošanos, mazasinību, reimatismu, vecumu, tuberkulozi, sklerozi, sirds un asinsvadu slimībām, iekaisumiem, pastāvīgām gāzēm un vēdergraizēm.

Kolrābji — pret tuberkulozi, mazasinību, sirds un asinsvadu slimībām.

Spināti — pret mazasinību, sirds un asinsvadu slimībām, aknu slimībām, neveselīgu sejas krāsu, izsitumiem, kuņģa un zarnu slimībām. Der veciem cilvēkiem, spēcina novājinātu organismu, der pret nervozitāti. Pret dziedzeru darbības traucējumiem, iekšējiem un ārējiem audzējiem.

Galviņkāposti, kressalāti, pieneņu un citi zaļie salāti — pret mazasinību, vājumu, novecošanos, sirds un asinsvadu slimībām, tuberkulozi, vielmaiņas traucējumiem, nervozitāti, aknu, nieru un urīnpūšļa slimībām, reimatismu, podagru, korpulenci, rahītu.

Skābenes — pret vēža slimībām, mazasinību, tuberkulozi, traucētu vielmaiņu, novecošanos, nespēku.

Rabarberi — pret kuņģa slimībām, augstu temperatūru, mazasinību, tuberkulozi, aizcietējumiem, sirds un asinsvadu slimībām, nervozitāti.

Sagatavoja G.Kraukle

GUDRĪBAS

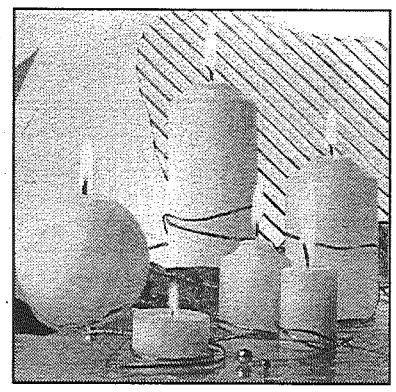

■ ***Ar Svacainē nūsvētītu sveci, aizdagtu, vajaga iztaisīt krystu nu kyustošuo voska sveces golā uz golda styura, lūga stendera un cepļa molas, tod pārkyuņs nikod naspers tamā ustobā.***

■ ***Ar sveci, kura svētīta Svacainē, vajaga nūsvylinot drusku motu kristynyski: prīkšā, pakaļā, vīnā suonā un ūtrā. Tod nikod nasabeis pārkyuņa.***

Tekla Beča, Preiļos

2. februāris — Sveču diena

2. februāris tautā tiek dēvēts gan par Svecaini, gan Grabenīcu, gan Ziemas Māru.

Sievietēm šī ir svētku diena. Namamātes vāra pupas un cep karašas. Ja kādai nebija ko cept, tai vajadzēja drusku gaļu vai miltus ielikt krāsnī, lai smarža pārietu pāri istabai. Vārīja arī cūkas galvu un grūstus miežus. Bija jāēd kāposti un gaļa, lai lini labi augtu. Jāvāra bieza putra, lai pienam būtu biezs krējums. Uzskatīja, ka tas, kurš Sveču dienā vairāk mielosies un daudz smiesies, jaunajā gadā dzīvos bagāti un būs mīļš.

Ielūkosimies profesora P.Šmita sastādītajos «Latviešu tautas ticējumos», kas izdoti Rīgā 1941. gadā.

Sveču dienā jākopj skaistums

■ Sveču dienā dzēra labi daudz alus, lai cilvēks visu gadu būtu sarkans un vesels.

■ Svacainē jauniem cilvēkiem jāēd dzērveņu ogas, tad paliek skaists.

Sveču dienas sakars ar lopiem

■ Ja Sveču dienā vērpj, tad cūkas griežas riņķī.

■ Sveču dienā vistas jāslēpj tumšā vietā, tad tās būs mierīgas un dējīgas.

■ Sveču dienā kaķis peļu neredz, tādēl viņš jābaro, lai nenomirst badā.

Bites

■ Ja Sveču diena ir apmākusies un nāk sniegs, tad bites daudz spieto un tām ir arī daudz medus.

■ Sveču dienā dravnieki dedzina āboliņu un ar tiem dūmiem kūpina bišu stropus, lai vasarā būtu daudz medus.

Zīlē laiku

■ Ja Sveču dienā tik vien saulīte spīd, ka var zirgu apseglot, tad būs labs rudzu ziedu laiks, gaidāma jauka vasara.

■ Salta Sveču diena vēsta siltu maiju un labu ražu.

■ Ja Sveču dienā aizputināti ceļi, tad pavasarī gaidāmi lieli plūdi.

■ Lai augtu gari lini, tad Sveču dienā jālaižas ar ragavām no kalna lejā un jāsauc: «Nāburgam gari lini, mūsu tēvam vēl garāki, zelta poga galiņā!»

■ Sveču dienā nedrīkst kāpostus vārīt, tie būs kā sveces un bez galvām.

■ Ja Sveču dienā saimniece galvu sukā, tad vasarā vistas kāpostus kašņā.

■ Sveču dienā tecina cūkas taukus, ko pavasarī apsmērēt lemešus, lai kurmji neraktu un zirgus nekostu dunduri.

■ Sveču dienā dara vīzes, lai vilkam acis aizdarītu, ka lai ganos neredzētu aitu ķert.

Rituāli pie sveces

Ja vēlaties atbrīvoties no nepatīkama cilvēka, iededziet *zilu* sveci. Tās lieto dvēseles problēmu risināšanai. Arī tad, ja pārņem bailes, izmisums, šaubas vai tiek izjusts kāds cita veida diskomforts. Ja, dedzinot sveci, jūtat, ka sākat izstarot pozitīvo enerģiju, tad gaismas terapija veikusi vēlamos rezultātus.

Ja sapņojiet par tāliem ceļojumiem, ņemiet *zaļo*. Zaļās sveces palīdz atrisināt finansiālas dabas problēmas, ievieš skaidrību, kārto samezglotas finansiālas dabas problēmas, stimulē pašapziņas veidošanos un nomierina.

Rozā svece palīdzēs rast jums mīlestību.

Dzeltenā — mazinās greizsirdību. Aizdzen baiļu sajūtu, nomierina dvēseli un liek skaidri apjaust, ka pat kļūdas sevī satur kādu racionālu kodolu, kas var dot lielisku izdevību pozitīvam iznākumam.

Sarkanā — atgriezīs mīļoto cilvēku. Dod enerģiju, atjauno spēkus, uzlabo pašsajūtu. Tā var palīdzēt dzīves kritiskās situācijās, strīdos, atbrīvo no slimībām, risina mīlestības problēmas.

Baltas sveces savalda nepacietību, palīdz palielināt iekšējos virzošos spēkus un pareizi realizēt uzkrāto pieredzi. Dod vistīrāko enerģiju.

Oranžas sveces samazina grūtību un problēmu smagumu, nomāc raizes, stimulē garīgu izaugsmi.

Zelta sveces apgaismo ceļu uz laimi. Tās aizsargā pret dzīves likstām un palīdz pārvarēt dažādus šķēršļus. Sekmē šo vēlēšanos piepildījumu, kas nav pretrunā ar dzīves uzdevumu.

Sudraba sveces veicina pašapmānu atklāšanu, izkliedē ilūzijas un maldus, palīdz tos pārvarēt.

Plīvojošā sveces liesmiņa, protams, vispirms aizved bērnībā pie Ziemassvētku eglītes — tās mirdzuma un ticības nākotnei. Tad — baznīcā sveces pie altāra vai mūsu iedegtā mazā svecīte, ko pievienojam daudzām citām pie svētbildēm esošām.

Katram ir bijusi pirmā sastapšanās ar uguns liesmiņu, šo degošo brīnumu, no kura nav iespējams novērst acis, bet, kuram pieejot par tuvu, var izjust sāpes un novērtēt tās patieso spēku, saņemot draudzīgu brīdinājumu — esi uzmanīgs, es nepazīstu rotaļas!

Sveces liesma spēj uzburt pasaku pilis, radīt noskaņu un nomierināt satrauktu prātu.

Ja vēlaties vairāk ko noskaidrot par savu sarunu biedru, aizdedziniet sveci un nolieciet to jūsu starpā. Ja liesmiņa ir mierīga un vienmērīga, starp jums valda saprašanās un sarunu biedra noskaņojums ir mierīgs un līdzsvarots.

Ja svece sprakšķ, dūmo un vasks ap liesmiņu apkvēp, jūsu partnerī ir daudz ļaunuma un viltības. Ja svece deg tikai no vienas puses, jūsu viesis melo.

Ja vēlaties, lai ģimenē atgrieztos zudušais miers un saskaņa, ja pateikts daudz aizvainojošu, cietsirdīgu un nepatiesu vārdu, tad naktī, kad mīļie guļ, aizdedziniet sveci un apstaigājiet ar to dzīvokli. Stāvot pie katra gultas galvgaļa, novēliet gulētājam labu nakti, atvairiet visu slikto.

Ja gadījies apvainot citus un jūs to ļoti nožēlojiet, lūdziet piedošanu! Spoguļa priekšā aizdedziet sveci, raugieties savā atspulgā caur sveces liesmu, godīgi un atklāti izstāstiet sev visu, kas noticis, nožēlojiet savu rīcību. Ticiet, kļūs vieglāk!

Ja nepieciešams enerģētiski attīrīt mājokli, pilnmēness naktī ar degošu sveci apstaigājiet telpas pulksteņrādītāja virzienā.

Sagatavoja L.Kirillova

Žurnāls «Mans Īpašums»
(ANNO 1992)

Janvāra numurā:
— Īres likuma «revolūcija».
— Kurš labāks: darba līgums vai uzņēmuma līgums?
— Pensijas: *no 1. janvāra — lieli grozījumi.*
— Ja māmiņa strādā...
— Jaunumi visos nodokļu likumos.
— Grāmatvedība: *kā reģistri jākārto vienkāršā ieraksta sistēmā.* (Tas ir jums, zemnieki un citi mazie uzņēmēji!)
— Sierāboliņš: *pret kodēm un ne tikai.*
— Apavu kopšana dažādās sezonās.
— Kā saglabāt veselas locītavas.
— Lai sunim stipra veselība!
Un daudz kas cits!

Grāmatnīcās, preses kioskos un «Mana Īpašuma» redakcijā (tālr. 7-240252) var iegādāties **brošūru «ĪRES LIKUMS UN KOMENTĀRI»**, kurā publicēts jaunā Īres likuma pilns teksts un visu pantu komentāri.

Žurnāls «Mans Īpašums» — labāko speciālistu konsultācijas jau 10 gadu garumā!

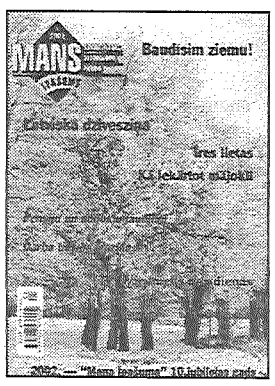

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS

Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrs izsludina konkursu uz augkopības speciālista vietu Preiļu Lauksaimniecības konsultāciju birojā.
Prasības:
■ augstākā agronomiskā izglītība,
■ prasme strādāt ar datoru,
■ praktiskā pieredze.
Pretendentiem personīgi jāiesniedz CV un īss darbības plāns Preiļu LKB Raiņa bulvārī 19-11 līdz 11.02.2002. g. (ieskaitot).
Uzziņas pa tālruni 22391.

Dziedniece Valentīna Kuļešova palīdzēs jums atbrīvoties no dažādām slimībām, kā arī palīdzēs atrisināt ģimenes, liekā svara un alkohola problēmas; veiks darbu ar fotogrāfiju; darbu ar mājlopiem; kodēs uz veiksmi; biznesa problēmas.
Pieņems 12. februārī Preiļos, Raiņa bulvārī 24 (3. stāvā) no plkst. 10.00 līdz 12.00. Izziņas pa tālr. 1-4121744, 9463493, Cēsis.

Jaunā apdrošināšanas sabiedrība
ERGO
apdrošinātāju grupa
Dāvina 35% atlaidi OCTA apdrošināšanai
(apdrošinot uz jebkuru termiņu).
Tiek izsniegta apdrošināšanas uzlīme.
Preiļi, Brīvības iela 76 (blakus CSDD) **no 8.00 līdz 17.00 (darbdienās).**
Tālr. 5307038.

SIA «DAUGAVPILS ENERGOCELTNIEKS» iepērk priedes stabu koksni.
Samaksa tūlītēja.
Sīkāka informācija pa tālr. 9463143.

Z/s «Vidsētas» iepērk jaunlopus, liellopus, aitas.
Tālr. 55645, 55649, 6563019.

ZIEMAS CENAS līdz 15. februārim!
SIA «Vilcāns V» Līvānos, Alejas ielā 19 (Ubaglīci pie pilsētas stadiona)
izgatavo melnā granīta piemineklus, apmales un melnās betona apmales.
Pasūtot pieminekli no Ls 70 — betona melnā apmale par brīvu!
Līvānu novada iedzīvotājiem LĪZINGS!
Tālr. 6469426, 53 41555 pēc 20.

Lielveikalā «Degas»
Preiļos, Brīvības ielā 2
(universālveikalā, 2. stāvā)
jauns lietotu APAVU pievedums.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvarā.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 44179, 46384, 9161121.

Iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, cūkas.
Augstas cenas. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 9199314, 6499415, 53-55743.

SIA «AIBI» pērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas, cūkas.
+12%, +18%.
Tālr. 48-71185, 48-71804, 9478728, 9445135.

Vajadzīgi
- automehāniķis — darbu vadītājs (a/m KAMAZ),
- gāzes elektrometinātājs,
- gatera R-63 operatori,
- strādnieki kokapstrādē.

Tālr. 9403537, 9431645.

Vai jūs atbalstāt abortus?

31. janvārī Saeima galīgajā lasījumā pieņēma seksuālās un reproduktīvās veselības likumu, kas pieļauj abortu izdarīšanu. Šoreiz lūdzām savas domas par to izteikt tikai sievietēm.

Ineta Leimane, Aglonas pagasta iedzīvotāja:

— Likums jau sen bija vajadzīgs, tomēr abortus neatbalstu. Tas ir ļoti sarežģīts jautājums, kas sabiedrībā vairāk tiek saistīts ar baznīcas stingro nostāju. Uzskatu, ka aborts ir nogalināšana, taču tā legalizācija bija nepieciešama.

Valentīna Sidorova, Riebiņu pagasta iedzīvotāja:

— Domāju, ka mūsu apstākļos abortus tomēr nevajadzētu, ir taču tik daudz dažādu līdzekļu, lai izsargātos no grūtniecības, ja bērniņš nav vēlams un gaidīts. Jaunieši tagad ir pietiekami izglītoti, viņiem tā nevarētu būt problēma. Manas jaunības laikā bija savādāk, piemēram, man bija trīs bērniņi un visi ir izauguši. No abortiem baidījos un pat domāt negribēju. Tagad ģimenēm ar bērniem klājas smagi.

Janīna Vilmane, Vārkavas vidusskolas skolotāja:

— Abortus noteikti neatbalstu, tā ir nedzimuša cilvēciņa slepkavība. Likums ir pieņemts, bet labāk no tā nebūs. Tie, kas izvēlas abortus, darīs to arī turpmāk nepadomājot, kādas sekas tas var radīt. Pašlaik audzinu piekto klasi un uzskatu, ka jaunatnes izglītošana jāsāk jau šajā vecumā. Ar vidusskolniecēm literatūras stundās esmu runājusi par tīrām, skaistām jūtām, kā tās nosargāt, par meitenes lepnumu. Vairāk pedagogiem vajadzētu strādāt veselības mācības stundās, arī mediķiem šim jautājumam vajadzētu vairāk uzmanības veltīt.

Silvija Stanķeviča, Upmalas pagasta iedzīvotāja:

— Katra sieviete var izdarīt izvēli pati. Ja nav labi ar veselību, tad aborts ir pieļaujams, kaut gan es pati to principā neatbalstu. Lieta ir tāda, ka jaunatnei zināšanu šajā jomā nepietiek. Pareizāk sakot, informācijas ir daudz, bet viņi to neuztver nopietni — ai, ar mani jau nekas tāds nenotiks...

Maruta Brūvere, Preiļu novada Līču iedzīvotāja:

— Abortus nevajadzētu, bet jāņem vērā konkrēti apstākļi. Ja bērniņu nav iespējams izaudzināt, tad, domāju, abortu varētu pieļaut. Man ir viens bērniņš, jādomā, kā viņu izskolot. Es nekādā gadījumā nevarētu atļauties trīs vai četrus bērnus.

L.Kirillova
M.Rukosujeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Ja man būtu 1000 latu...

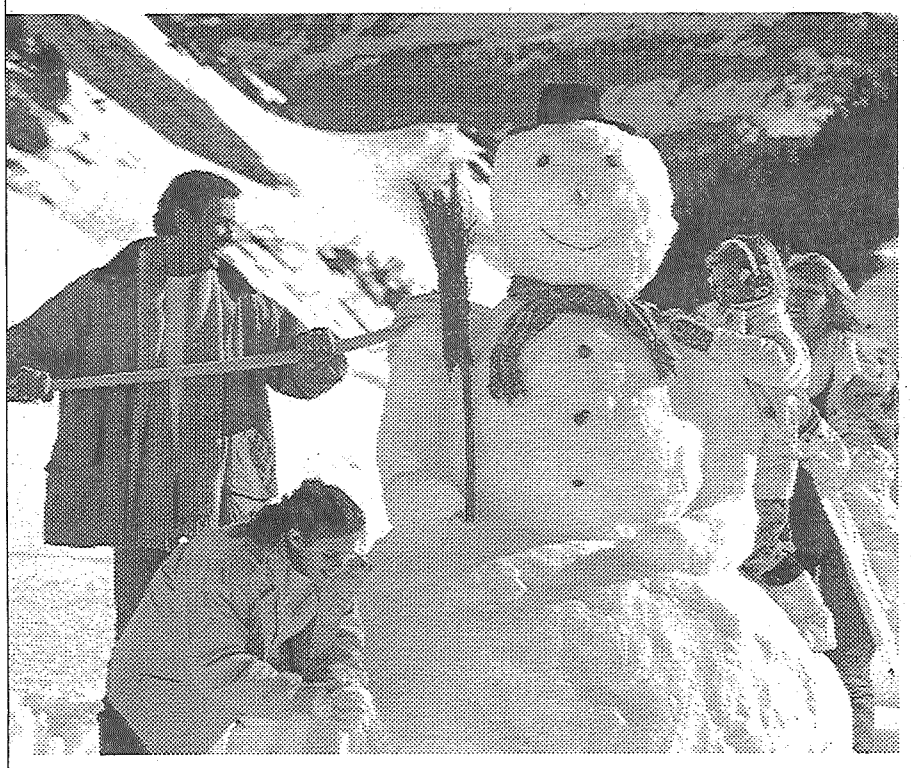

Hipotēku bankas MAZAIS AIZDEVUMS piedāvā Jums iespēju izvēlēties...

...doties ārzemju ceļojumā, iegādāties datoru, ledusskapi, modernu veļas mašīnu vai piepildīt jebkuru citu sen ilgotu sapni...

Jūs varat saņemt 100 līdz 1500 latu bez ķīlas un liekām formalitātēm. Ja vien Jūs strādājat stabilā uzņēmumā vai iestādē un savus ienākumus varat oficiāli apstiprināt ar izziņu par algas apmēru.

Saņemiet skaidru naudu un izmantojiet to pēc saviem ieskatiem!

Hipotēku banka
Tavas valsts banka

Tālrunis informācijai **8000100**. **www.hipo.lv**

Preiļi: Brīvības iela 2, tālr. 53 07064; Daugavpils: Viestura iela 2, tālr. 54 27708; Jēkabpils: Brīvības iela 116, tālr. 52 31808; Krāslava: Sv.Ludviķa lauk. 3, tālr. 56 26062; Rēzekne: Atbrīvošanas aleja 119, tālr. 46 22870.

LATVIJAS GĀZE

Informācija Līvānu pilsētas iedzīvotājiem - a/s "Latvijas Gāze" klientiem.

Godātais, klient!

Vēlamies Jūs informēt:

no šā gada 1. februāra a/s "Latvijas Gāze" Jēkabpils iecirknis Līvānos, kas atradās Stirnu ielā 3, turpmāk savas funkcijas veiks, Saules ielā 12 - 40.

Gāzes iekārtu remonts un apkalpošana	tālr. 5344064
Individuālo gāzes lietotāju apkalpošana un līgumu slēgšana	tālr. 5342207
Rūpnieciско gāzes lietotāju apkalpošana	tālr. 5342207
Avārijas izsaukumi	tālr. 5344064

No šā gada 1. februāra a/s "Latvijas Gāze" Jēkabpils iecirknī Līvānu pilsētā netiks pieņemti maksājumi par dabasgāzi.

Turpmāk maksājumus par dabasgāzi Jūs varat veikt Līvānu pilsētā esošajās banku filiālēs un norēķinu grupās, kā arī pasta nodaļās ar pakalpojuma sniedzēja noteikto komisijas maksu.

Dabasgāzes maksājumus bez bankas noteiktās komisijas maksas pieņem "Baltijas Tranzītu banka".

www.lg.lv

Pārdod

VW Golf 1,6 D, 1990. g. Tālr. 50359;
datoru, Ls 350. Tālr. 9130734;
1,5 istabu dzīvokli, Ls 900. Tālr. 23083;
3 istabu dzīvokli. Tālr. 23102, 24297;
sienu rulonos, piena dzesētāju (200 l), siena sacinātāju VOLGAR. Tālr. 53-55641, 9439285;
graudus, sienu rulonos. Tālr. 55745, 9194278.

Dažādi

Mīksto mēbeļu atjaunošana, restaurācija. Transports. Tālr. 9124007.

Izgatavo piemineklus Daugavpils raj., Locikos. Tālr. 54-31551, 9447828.

Pērk: lapu koku un skuju koku zāģbaļķus, papīrmalku, finierklučus. Nodrošina transportu! Mob. tel. 9185141.

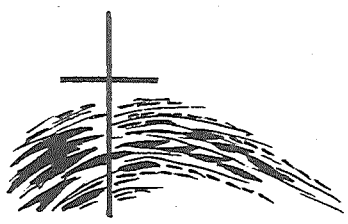

Zemes māt, nāc pagalvīti likt,
Esmu piekusis, ļauj tavā klēpī migt.
Visskumjākajā brīdī dalām sāpju smagumu ar Jevģēnija ANAŅINA tuviniekiem, viņu mūžībā pavadot.
Mājas kaimiņi

Dzīve tik strauji kā pavediens ris,
Pēkšņi viens mirklis — un zaudēts viss...
Dalām sāpju smagumu ar Jevģēnija ANAŅINA piederīgajiem, no viņa uz mūžu šķiroties.
Preiļu PPU «Saimnieks»